

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av livsmedelslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att livsmedelslagen ska ändras med anledning av att vissa ändringar har gjorts i Europeiska gemenskapens livsmedelslagstiftning och på grund av att det har kommit fram nationella behov av ändringar i det praktiska tillsynsarbetet.

Man ska avstå från förfarandet gällande tillstånd för berikning av livsmedel. En anmälan om flyttbara försäljningskiosker och täckta salustånd samt om andra s.k. mobila livsmedelslokaler ska lämnas till regionens tillsynsmyndighet. Ett hygienkompetensintyg

som beviljats på oriktiga grunder ska kunna återkallas. Det nationella referenslaboratoriet ska åläggas att lämna information om vissa alstrare av matförgiftning och smittsamma sjukdomar. I fråga om köttbesiktning ska parterna ges skriftligt beslut och anvisning om rättelseyrkande. Dessutom ska vissa andra ändringar av närmast teknisk natur göras i lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLLSFÖRETECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRETECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1 NULÄGE.....	3
1.1 Inledning	3
1.2 Lagstiftning och praxis.....	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	9
2.1 Målsättning.....	9
2.2 De viktigaste förslagen.....	9
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER.....	14
3.1 Ekonomiska konsekvenser	14
3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	14
3.3 Konsekvenser för miljön	15
3.4 Samhälleliga konsekvenser	15
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN.....	15
DETALJMOTIVERING.....	17
1 LAGFÖRSLAGET	17
2 IKRAFTTRÄDANDE	21
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	21
3.1 Näringsfrihet och egendomsskydd.....	21
3.2 Bemyndigande att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörighet	22
3.3 Rättsskydd.....	22
3.4 Lagstiftningsordning	22
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av livsmedelslagen.....	23
BILAGA.....	29
PARALLELLTEXT	29
Lag om ändring av livsmedelslagen.....	29

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Inledning

Syftet med livsmedelslagen (23/2006) är att trygga livsmedelssäkerheten och att skydda konsumenten mot hälsofaror som orsakas av livsmedel och mot ekonomiska förluster. I lagen finns bestämmelser om allmänna krav på livsmedel samt om anordnande av livsmedelstillsyn. Lagen tillämpas i alla stadier i produktions-, distributions- och bearbetningskedjan med undantag för primärproduktion avsedd för eget bruk eller hantering av livsmedel i privathushåll. Denna lag trädde i kraft den 1 mars 2006.

1.2 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden samt näringsmässig berikning av livsmedel

I 3 § i livsmedelslagen föreskrivs om genomförandet av och tillsynen över den gemenskapslagstiftning som hör till lagens tillämpningsområde. I paragrafen ingår en förteckning över de förordningar som Europeiska gemenskapen har utfärdat som en del av livsmedelslagstiftningen. Dessa är direkt tillämpliga, men förutsätter nationella genomförandeåtgärder. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan påståendeförordningen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel, nedan berikningsförordningen trädde i kraft den 19 januari 2007 och de började tillämpas den 1 juli 2007. Syftet med de nya förordningarna är att trygga en hög konsumentskyddsnivå och en välfungerande inre marknad. Dessa två förordningar ska en-

ligt förslaget fogas till förteckningen i 3 § i livsmedelslagen.

Det har inte tidigare funnits gemenskapslagstiftning som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel. De allmänna kraven på förpackningspåskrifter för livsmedel ingår i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel. Bestämmelser om näringsvärdesdeklaration för livsmedel finns i rådets direktiv 90/496/EG om näringsvärdesdeklaration för livsmedel. Enligt direktiv 2000/13/EG får livsmedel inte tillskrivas egenskaper som förebygger, behandlar eller botar sjukdomar. En motsvarande bestämmelse finns i 9 § 1 mom. 3 punkten i livsmedelslag. Gemenskapslagstiftning har inte funnits om vilket slags påståenden som får framföras och under vilka villkor de får framföras. I Finland har Livsmedelssäkerhetsverket (Evira, tidigare Livsmedelsverket) gett ut en handbok om tillsynen över påstådda hälsoverkningar (3/2002) och över kolesterolpåståenden (8/2000).

Påståendeförordningen tillämpas frivilligt på påståendena vid kommersiell kommunikation. Påståendena är indelade i näringspåståenden och hälsopåståenden. I förordningen skiljer man på förebyggande av sjukdom och minskad sjukdomsrisk. Påståenden om minskad sjukdomsrisk är tillåtna, men villkoret är att påståendet i fråga är godkänt. Påståenden som gäller förebyggande, behandling eller botande av sjukdomar är förbjudna även fortsättningsvis vid marknadsföring av livsmedel. Bestämmelsen i 9 § 1 mom. 3 punkten i livsmedelslagen behöver med andra ord inte ändras.

Det har inte heller funnits gemenskapslagstiftning om näringsmässig berikning av livsmedel. I Finland har det föreskrivits om näringsmässig berikning av livsmedel i förordningen om tillsättning av vitaminer och

vissa andra ämnen i livsmedel (281/1972), nedan vitamineringsförordningen. Berikningen har varit tillåten i regel endast med Eviras tillstånd. Med stöd av tidigare gällande livsmedelslag (361/1995) hade det dessutom utfärdats handels- och industriministeriets förordning om tillsättning av vitaminer och vissa andra ämnen i livsmedel (917/2002). Genom denna förordning blev det tillåtet att tillsätta vissa näringsämnen i livsmedel utan särskilt tillstånd. Bestämmelser om näringsmässig berikning av livsmedel finns i 8 § 1 och 2 mom. i livsmedelslagen. I dem bemyndigas jord- och skogsbruksministeriet att utfärda bestämmelser om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel. Finns det inga särskilda bestämmelser om tillsättning, är det tillåtet endast med tillstånd beviljat av Evira. Den nya förordningen (EG) nr 1925/2006 förutsätter inte förhandsgodkännande av berikade livsmedel, varför 8 § i livsmedelslagen måste ändras.

Till tillämpningsområdet för berikningsförordningen hör tillsättning av vitaminer och mineraler samt vissa andra ämnen till livsmedel. I förordningen definieras grunderna för tillsättningen av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen. I förordningen finns också bestämmelser med vissa begränsningar för tillsättningen av vitaminer och mineralämnen. Inget förhandsgodkännande krävs för berikade livsmedel. I bilagorna till förordningen uppräknas tillåtna vitaminer och mineralämnen samt tillåtna vitaminföreningar och mineralämnen. Utöver vitaminer och mineralämnen gäller förordningen även berikning av livsmedel med andra ämnen. I förordningen fastställs förfarandet för fastställande av högsta mängder för vitaminer och mineralämnen. I förordningen finns dessutom bestämmelser om särskilda krav på märkningen av livsmedel som innehåller vitaminer och mineralämnen.

Finlands nationella författningar om berikning av livsmedel (vitamineringsförordningen och handels- och industriministeriets förordning 917/2002) upphävdes fr.o.m. den 1 juli 2007 när berikningsförordningen började tillämpas.

Mobil livsmedelslokal

I kapitel III i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien, nedan allmänna förordningen om livsmedelshygien, finns bestämmelser om rörliga eller tillfälliga lokaler, t.ex. tält, marknadsstånd och mobila försäljningsbilar och de hygieniska krav som ställs på dem. På motsvarande sätt finns det i 3 § i statsrådets förordning om livsmedelstillsyn (321/2006), nedan livsmedelstillsynsförordningen, bestämmelser om mobila fordon och anläggningar, såsom flyttbara kiosker, försäljningsvagnar eller andra mobila anläggningar samt om förfaringssättet för godkännande av sådana fordon eller anläggningar. Trots att begreppen är olika avses det i båda författningarna samma sak, som i den ena författningen kallas "rörlig eller tillfällig lokal" och i den andra författningen "mobila fordon och anläggningar". Enligt förslaget ska det i livsmedelslagen klargöras att det verkligen gäller samma sak och att de nämnda lokalerna, fordonen och anläggningarna är sådana livsmedelslokaler som avses i 6 § 18 punkten i livsmedelslagen.

Enligt 3 § i livsmedelstillsynsförordningen godkänns en flyttbar kiosk, försäljningsvagn eller annan mobil anläggning av livsmedelstillsynsmyndigheten i den kommun där kiosken, försäljningsvagnen eller anläggningen av annat slag första gången tas i bruk. Däremot ska varje livsmedelstillsynsmyndighet inom sitt ansvarsområde övervaka att livsmedelslagen följs dels i de fasta lokaler som myndigheten godkänt och dels i livsmedelslokaler som tillfälligt kommer till orten. Eftersom livsmedelsföretagaren inte enligt lag är skyldig att anmäla sin ankomst kan en mobil livsmedelslokal undgå tillsyn även under en anmärkningsvärt lång tid när den förflyttar sig från ort till ort. Livsmedelsföretagaren ska enligt förslaget med stöd av livsmedelslagen förpliktigas att göra en anmälan om sin mobila livsmedelslokal och den verksamhet som bedrivs till livsmedelstillsynsmyndigheten i alla de kommuner inom vilka han eller hon bedriver sin verksamhet.

Informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn

Gemenskapslagstiftningen om modersmjölkersättning och tillskottsnäring moderniserades genom kommissionens direktiv 2006/141/EG om modersmjölkersättning och tillskottsnäring och om ändring av direktiv 1999/21/EG, som har genomförts nationellt genom handels- och industriministeriets förordning om modersmjölkersättning och tillskottsnäring (1216/2007). I artikel 15 i direktivet förutsätts att medlemsstaterna ser till att objektiv och entydig information lämnas om uppfödning av spädbarn och småbarn till familjer och alla som sysslar med frågor som rör uppfödning av spädbarn och småbarn.

Med stöd av 9 § 3 mom. i livsmedelslagen kan närmare bestämmelser om de uppgifter som lämnas på livsmedelsförpackningar, i broschyrer, i reklam eller i andra marknadsföringssammanhang utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I livsmedelslagen saknas en bestämmelse med stöd av vilken man kunde utfärda närmare bestämmelser om innehållet i och distributionen av informationsmaterial som gäller uppfödningen av spädbarn och småbarn.

Kommissionens tidigare direktiv om modersmjölkersättning och tillskottsnäring (91/321/EEG) hade i Finland genomförts med stöd av tidigare gällande livsmedelslag (526/41) genom förordningen om modersmjölkersättning och tillskottsnäring (337/1994). I denna förordning föreskrevs att social- och hälsovårdsministeriet ser till att sådant objektivt och entydigt informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn som förutsätts i direktiv 91/321/EEG tillhandahålls familjer och fackpersonal som arbetar med uppfödning av spädbarn och småbarn. I förordningen gavs social- och hälsovårdsministeriet fullmakt att utfärda närmare bestämmelser om informationsmaterialens innehåll och distribution. Med stöd av förordningen utfärdades social- och hälsovårdsministeriets beslut om informationsmaterial om uppfödning av spädbarn och småbarn (807/1994).

Förordningen om modersmjölkersättning och tillskottsnäring upphävdes 1997 genom handels- och industriministeriets förordning

om upphävande av förordningen om modersmjölkersättning och tillskottsnäring (484/1997). Bestämmelser som är utfärdade med stöd av den förstnämnda förordningen gäller dock. Social- och hälsovårdsministeriets beslut om informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn har inte upphävts särskilt.

Övervakningen av distribution av material om föda för spädbarn och småbarn har ordnats så, att länsstyrelserna övervakar distribution av material vid de anläggningar och verksamhetsenheter som hör till hälso- och sjukvårdssystemet. Livsmedelstillsynsmyndigheterna övervakar att det material som delas ut i detaljhandeln är på förhand godkänt i enlighet med närmare bestämmelser av social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom övervakar livsmedelstillsynsmyndigheterna att de förfaranden som tillämpas på förhandsgodkännande av informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn framgår av planen för egenkontroll för företagare som tillverkar modersmjölkersättning och tillskottsnäring. Avsikten är att fortsätta med samma praxis.

Försäljning av livsmedel utomhus

Försäljning av livsmedel utomhus regleras i social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäljning av livsmedel utomhus samt om hygieniska arrangemang och avfallshantering vid stora offentliga tillställningar (731/2007), nedan förordning om utomhusförsäljning. Förordningen gavs med stöd av livsmedelslagen (23/2006) och hälso- och skyddslagen (763/1994). Genom en ändring av livsmedelslagen (989/2007) koncentrerades livsmedelsfrågorna till jord- och skogsbruksministeriet från den 1 januari 2008. I detta sammanhang överfördes bemyndigandena att reglera om försäljning av livsmedel utomhus till statsrådet, eftersom bestämmelser om hygieniska arrangemang och avfallshantering vid stora offentliga tillställningar som ingår i förordningen om utomhusförsäljning fortfarande ska utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av hälso- och skyddslagen.

Förhållandet mellan förordningen om utomhusförsäljning och social- och hälsovårdsministeriets förordning om livsmedelshygienen i vissa livsmedelslokaler (905/2007), nedan livsmedelslokalsförordningen, har utgjort ett problem. I 1 § 2 mom. i livsmedelslokalsförordningen fastställs att förordningen inte tillämpas på försäljning av livsmedel utomhus. Den rådande indelningen av detaljhandeln med livsmedel å ena sidan i utomhusförsäljning enligt förordningen om utomhusförsäljning och å andra sidan i försäljning enligt livsmedelslokalsförordningen är vilseledande, eftersom utomhusförsäljning också sker från livsmedelslokaler enligt 6 § 18 punkten i livsmedelslagen.

Det faktum att förordningen om utomhusförsäljning är snävare jämfört med den omfattande livsmedelslokalsförordningen har också upplevts som ett problem. I praktiken har detta lett till att livsmedelslokalsförordningen vid behov har tillämpats på utomhusförsäljning av livsmedel, då tillämpliga bestämmelser för något särskilt delområde av utomhusförsäljning saknats i förordningen om utomhusförsäljning.

Virtuella lokaler

Europeiska gemenskapens livsmedelslagstiftning förutsätter att alla livsmedelsföretagare ska vara registrerade eller godkända. Med livsmedelsföretagare avses i gemenskapslagstiftningen de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i det livsmedelsföretag de driver. Med livsmedelsföretag avses för sin del offentligt eller privat företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel. Utifrån detta och i synnerhet för spårbarhetets skull är det klart att även sådana aktörer som inte fysiskt hanterar livsmedel ska vara godkända enligt livsmedelslagen. Sådana aktörer är t.ex. de s.k. agenturerna som bedriver export- och importhandel och andra aktörer som tar emot, förmedlar eller överläter livsmedel t.ex. utifrån beställningar som gjorts per tele-

fon eller internet utan att livsmedlen någonsin är i aktörens besittning.

I livsmedelslagen används begreppet godkännande av livsmedelslokal om godkännande. Enligt 6 § 18 punkten i livsmedelslagen avses med livsmedelslokal varje slag av byggnad, lokal eller en del därav eller annat utrymme utomhus eller inomhus där livsmedel som är avsedda att säljas eller i övrigt överlåtas tillverkas, förvaras, transporteras, saluförs, serveras eller på annat sätt hanteras, dock inte primärproduktionsstället. I detta fall är agenturverksamhet eller annan motsvarande verksamhet, s.k. virtuell lokal, sådan annan hantering av livsmedel som avses i lagrummet.

I 15 § 1 mom. finns bestämmelser om myndigheter som godkänner livsmedelslokaler. När en lokal framläggs för godkännande hos den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn lämnas ansökan till myndigheten i den kommun där lokalen är belägen. I samma moment preciseras dock att i de fall för vilkas del syftet med verksamheten enbart är att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar eller att importera eller exportera livsmedel ska ansökan om godkännande av lokalen lämnas in till myndigheten för livsmedelstillsyn i livsmedelsföretagarens hemkommun. På grund av att virtuella verksamheter är mångformiga är det enligt förslaget nödvändigt att utvidga begreppet att gälla även annat än import och export. Samtidigt klargörs det vilken instans som ska godkänna transportfordon och virtuella lokaler.

Livsmedelshygienisk kompetens

I samband med att livsmedelslagen trädde i kraft blev 8 kap. i hälsoskyddslagen jämte förordningar utfärdade med stöd av det upphävda genom lag om ändrande av hälsoskyddslagen (24/2006). Till de upphävda förordningarna hörde bl.a. social- och hälsovårdsministeriets förordning om livsmedelshygienisk kompetens som skall krävas av personer som arbetar i livsmedelslokaler och om testning av kompetensen (1115/2001), nedan hygienkompetensförordningen. I förordningen fanns bestämmelser bl.a. om lätt-

nader i fråga om kompetensintyget, livsmedelsföretagarens skyldighet att föra bok över personalens kompetens, begränsningen i fråga om godkännande av kompetenstestare samt Eviras rätt att utfärda närmare bestämmelser. Bestämmelser om dessa frågor som gäller personers rättigheter och skyldigheter och den bestämmanderätt som föreskrivs Evira ska enligt den nya grundlagen regleras på lagnivå.

Enligt 27 § 2 mom. i livsmedelslagen utfärdar Evira intyg över livsmedelshygienisk kompetens (*kompetensintyg*) till personer som i en livsmedelslokal hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel. Enligt nuvarande praxis beviljar eller utfärdar Evira dock inte själv intyg, utan de beviljas av kompetenstestare som Evira godkänt med stöd av 28 § i livsmedelslagen. Bestämmelser om vem som beviljar intyget ska enligt förslaget finnas i lagen.

Det har visat sig vara ett praktiskt problem att författningarna inte ger möjlighet att ogiltigförklara eller återta ett kompetensintyg som har beviljats på felaktiga grunder. I samband med tillsynen av kompetenstestarnas verksamhet har det hittills lämnats in till polisen en begäran om utredning i fråga om fyra kompetenstestare. Vid polisens förundersökningar har det kommit fram att kompetensintyg har utfärdats mot betalning till personer som de facto inte har deltagit i kompetenstesten eller att kompetenstestaren har handlett testdeltagare att svara rätt under testet. Utredningen av missbruket har försvårats av att testningshandlingarna saknas. I livsmedelslagen ska det föreskrivas om möjligheten att återta kompetensintyget och om i vilka situationer och genom vems försorg intyget kan återkallas. I syfte att garantera livsmedelssäkerheten bör man samtidigt fastställa att beslut om återkallelse ska träda i kraft omedelbart trots att ändring eventuellt har sökts. Likaså ska testaren för att underlätta tillsynen förpliktigas att förvara testningshandlingarna en viss tid.

Evira har enligt lag rätt att meddela föreskrifter bl.a. om uppläggning av kompetenstest. Lagen saknar emellertid en grundläggande bestämmelse om grunderna för uppläggning av test.

I 28 § 1 mom. i livsmedelslagen föreskrivs om de förutsättningar genom vilka Evira kan godkänna en person som kompetenstestare med rätt att ordna kompetenstester. En kompetenstestare kan påvisa sin kompetens bl.a. genom att genomföra ett kompetenstest, då han samtidigt ska lämna uppgifter om sin förmåga att sköta testaruppgifter. I lagen ska det preciseras vilka omständigheter dessa uppgifter ska gälla.

Som ett mål i statsrådets redogörelse om livsmedelssäkerheten (SRR 7/2006 rd) uppställdes en övergång till tidsbegränsade kompetensintyg. Med detta ville man säkra att de personer som arbetar med riskuppgifter inom livsmedelssektorn upprätthåller sitt livsmedelshygieniska kunnande samt uppdaterar sina kunskaper inom de i ständig utveckling stadda lagstiftningskraven. Tillika har man ansett att det vore nödvändigt att införa bestämmelser gällande föråldring av examen eller skolning som kan utgöra grund för utfärdande av kompetensintyg. Man utredde och tog hänsyn till dessa mål under beredningen av lagförslaget, men beslöt att tillsvidare låta dem förfalla på grund av synpunkter framförda av intressentgrupperna inom livsmedelssektorn.

Nationella referenslaboratoriernas anmälnings-skyldighet

I artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG, nedan zoonosdirektivet, förutsätts att medlemsländerna ser till att livsmedelsföretagare när de utför undersökningar för att upptäcka förekomsten av zoonoser och smittämnen som orsakar matförgiftning sparar resultaten och bevarar de mikrobstammar som isolerats vid undersökningarna. I direktivet förutsätts dessutom att man säkerställer att livsmedelsföretagarna förmedlar undersökningsresultaten och de isolerade stammarna till myndigheterna på begäran.

I Finland har avsikten varit att genomföra förpliktelsen i direktivet på det sättet att de

godkända laboratorier som på uppdrag av livsmedelsföretagarna undersöker prover bevarar de isolerade mikrobstammarna på företagarens vägnar och förmedlar dem till ett nationellt referenslaboratorium. Det nationella referenslaboratoriet bevarar för sin del stammarna och utför närmare fortsatta undersökningar på dem.

I 40 § i livsmedelslagen har godkända laboratorier förpliktats att förmedla vissa mikrobstammar och prover till ett nationellt referenslaboratorium. I livsmedelslagen har det dock inte för närvarande tillräckligt klart beskrivits om referenslaboratoriets rätt och skyldighet att meddela myndigheten om stammar och prover som sänts till laboratoriet och om resultaten av fortsatta undersökningar på dessa.

Detta har lett till en del tolkningsproblem och hindrat att direktivets syfte genomförts fullständigt.

Delgivning av beslut som gäller verksamheten vid den första ankomstplatsen

Den kommunala tillsynsmyndigheten har till den 1 maj 2008 fattat de beslut om verksamheten vid den första ankomstplatsen som gäller beslut om godkännande av planen för egenkontroll och tvångsmedel. Sådana beslut har i enlighet med 95 § i kommunallagen (365/1995) delgetts parten per brev och mottagaren anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet avsändes, om inte något annat påvisas.

Tillsynen över den första ankomstplatsen överfördes med stöd av livsmedelstillsynsförordningen till Evira den 1 maj 2008, men tillsynen genomförs i främsta hand så att den kommunala myndigheten även i fortsättningen inom sitt område har hand om tillsynen över den första ankomstplatsen med stöd av det avtal myndigheten har ingått med Evira.

Beslut som är förpliktande för parten och där tidsfrist börjar löpa från det att beslutet delges, ska i regel delges genom bevislig delgivning enligt 60 § i förvaltningslagen (434/2003). Tillämpning av bestämmelsen på beslut om verksamheten vid den första ankomstplatsen fattade med stöd av avtal belas-

tar den kommunala tillsynsmyndigheten betydligt mera än tidigare, eftersom antalet beslut är så stort. Eftersom entydiga bestämmelser saknats har det dessutom varit oklart om vilket sätt för delgivning som bör användas då kommunala tjänsteinnehavare fattar beslut med stöd av avtal som ingåtts med staten. Delgivningssättet bör också vara förenligt med den kommunala myndighetens sätt att delge beslut i övrigt.

Beslut om köttbesiktning och delgivning av beslut

Beslut om köttbesiktning är till sin karaktär rättsskapande eller förpliktande förvaltningsbeslut. Ett beslut som godkänner köttet ger rätt att använda köttet som livsmedel och på motsvarande sätt förpliktat ett beslut som kasserar köttet att avlägsna köttet från livsmedelskedjan helt eller delvis. Köttbesiktningsbeslut ska uppfylla de formkrav som ställs i förvaltningslagen. På grund av köttbesiktningsfrågornas särdrag fogades bestämmelser om formen för köttbesiktningsbeslut till 40 § i lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996), nedan hygienlagen. Enligt paragrafen skulle ett köttbesiktningsbeslut utfärdas skriftligen bara om köttets ägare eller innehavare eller producenten bad om det. Genom livsmedelslagen, som trädde i kraft 2006, upphävdes emellertid hygienlagen, varefter förvaltningslagens krav på formen och delgivningssättet för köttbesiktningsbeslut har börjat tillämpas till alla delar.

Det har visat sig vara en svår uppgift att upprätta köttbesiktningsbeslut som uppfyller förvaltningslagens formkrav. Eftersom köttbesiktning av alla djur som slaktas till livsmedel ska utföras enligt 5 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om köttbesiktning (38/VLA/2006), är det fråga om en stor mängd kött som ska besiktigas i slakterier, små slakterier och renslakterier. År 2006 besiktigade t.ex. de 41 besiktningsveterinärer som är anställda hos Evira 291 538 st. nötkreatur, 8 500 st. får och getter, 834 st. hästar, 2 398 028 st. svin och 56 119 837 st. fjäderfä vid 21 slakterier. Av dessa djur

kasserade besiktningsveterinärerna 928 722 fjäderfän och 17 340 djur som hör till andra djurarter. Totalt fattades 189 971 beslut om delvis kasserat kött och besluten gällde nötkreatur, svin, får, getter och hästar. Enligt statistiken blev dessutom 300 366 djur som hörde till fjäderfän villkorligt godkända. Inga statistiska uppgifter fanns tillgängliga om beslut som gällde villkorligt godkänt kött av andra djur.

Utöver de uppgifter som ansluter till köttbesiktning utför besiktningsveterinären i den anläggning han eller hon har tillsyn över revisionsuppgifter enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel. Till besiktningsveterinärens arbetsuppgifter hör även sådana uppgifter som förutsätts i annan lagstiftning. En avsevärd del av arbetsuppgifterna utförs som praktisk verksamhet, såsom fysisk kontroll. Med beaktande av den brokiga mångfald av arbetsuppgifter besiktningsveterinärerna har i förhållande till de tillgängliga resurserna är det i praktiken närapå omöjligt att av alla köttbesiktningsbeslut upprätta förvaltningsbeslut som uppfyller förvaltningslagens formkrav.

Enligt 75 § i livsmedelslagen kan köttets ägare, innehavare eller producent framställa rättelseyrkande om köttbesiktningsbeslut som Evira och länsstyrelsen fattat. Bestämelsen ska läsas så att var och en av dem kunde göra det oberoende av om de är parter. För att undvika missförstånd ska man använda termen part.

Bemyndiganden att utfärda förordning

I och med lagen om ändring av livsmedelslagen fick huvudsakligen jord- och skogsbruksministeriet bemyndigande att utfärda förordning. När det gäller innehållet i och distributionen av informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn är det emellertid enligt förslaget nödvändigt bemyndiga social- och hälsovårdsministeriet att utfärda närmare bestämmelser. Det föreslås

att bemyndigande att utfärda bestämmelser om utomhusförsäljning av livsmedel överförs från statsrådet till jord- och skogsbruksministeriet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

I det inledande skedet av verkställigheten av lagen har det blivit nödvändigt att beakta i gemenskapslagstiftningen utförda ändringar som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel samt modersmjölkers ersättning och tillskottsnäring. Samtidigt föreslås att bestämmelserna om hygienkompetens tas in på lagnivå och kompletteras samt att vissa lagrum som hänför sig till övervakningen av livsmedelslokaler och uppföljning av epidemier preciseras i syfte att underlätta tillsynsarbetet. Det har varit skäl att se över utformningen av och delgivningssätten för beslut om köttbesiktning samt delgivnings-sätten för beslut angående den första ankomstplatsen.

2.2 De viktigaste förslagen

Lagstiftning som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden samt näringsmässig berikning av livsmedel

Livsmedelslagens 3 § ska enligt propositionen uppdateras så att till den fogas påståendeförordningen och berikningsförordningen till den förteckning över EG-rättsakter som är direkt tillämpliga i Finland, men som förutsätter nationella genomförandeåtgärder.

Bestämmelser om näringsmässig berikning av livsmedel ingår i 8 § 1 och 2 mom. i livsmedelslagen. Enligt paragrafens 2 mom. kan genom förordning utfärdas bestämmelser om tillsättande av vitaminer, mineralämnen och andra motsvarande ämnen i livsmedel. Tillståndsplikt kan inte längre krävas för näringsmässig berikning av livsmedel från och med den 1 juli 2007. Tillämpning av berikningsförordningen förutsätter emellertid nationella arrangemang bl.a. till den del att livsmedelsföretagaren kan förutsättas underrätta

den behöriga myndigheten om utsläppandet av en produkt på marknaden i Finland. Berikningsförordningen gör det också möjligt för medlemsstaterna att behålla de nationella maksimi- och minimimängderna för de vitaminer och mineralämnen som ska tillsättas tills därom har reglerats på gemenskapsnivå. I syfte att genomföra dessa nationella arrangemang föreslås att 8 § 2 mom. i livsmedelslagen ändras så att närmare bestämmelser om de nationella arrangemang som tillämpningen av EG-förordningen förutsätter ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Mobil livsmedelslokal

Till skillnad från fasta livsmedelslokaler föreslås att till definitionerna i 6 § i livsmedelslagen fogas en ny 18 a-punkt, där begreppet "mobil livsmedelslokal" definieras. Definitionen av en mobil livsmedelslokal innefattar på ett tydligt sätt de definitioner som varierar i fråga om språkdräkten men som avser samma sak i livsmedelslagstiftningen. Med mobil livsmedelslokal avses dock inte en i livsmedelslagens 15 § 1 mom. nämnd livsmedelslokal, där man endast transporterar eller förvarar livsmedel i ett transportfordon, såsom en distributionsbil eller nödslaktsbil.

I syfte att underlätta övervakningen av livsmedelslokaler ska till livsmedelslagen fogas en ny 14 a § enligt vilken livsmedelsföretagaren är skyldig att meddela tillsynsmyndigheterna på alla orter där mobila livsmedelslokaler rör sig om den verksamhet som bedrivs i lokalen. Anmälan ska göras i så god tid innan verksamheten i den mobila lokalen inleds på orten att tillsynsmyndigheten har möjlighet att reagera på anmälan, exempelvis genom att ge hygienanvisningar för hantering av livsmedel. Det är till fördel för företagaren att få sådana anvisningar på förhand och inte först vid en kontroll på platsen då verksamheten redan pågår.

Informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn

För att säkerställa det som artikel 15 i kommissionens direktiv 2006/141/EG om mo-

dersmjölksersättning och tillskottsnäring förutsätter i fråga om tillgång till entydig och objektiv information föreslås att till 9 § i livsmedelslagen fogas ett nytt 4 mom. med stöd av vilket närmare bestämmelser om informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn, med avvikelse från den allmänna linjen i livsmedelslagen, utfärdas av social- och hälsovårdsministeriet där den nödvändiga sakkunskapen om näring för spädbarn och småbarn finns.

Grundlagens 80 § förutsätter att ministeriets bemyndigande att utfärda förordning ska regleras i grundlagen eller i någon annan lag. Fogande av det föreslagna 4 mom. till 9 § i livsmedelslagen lyfter bemyndigandet att utfärda förordning i fråga om informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn till lagnivå så som grundlagen förutsätter.

Försäljning av livsmedel utomhus

Det föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning om utomhusförsäljning av livsmedel som ingår i lagens 10 § 3 mom. överförs från statsrådet till jord- och skogsbruksministeriet. Efter att ändringen har trätt i kraft ska bestämmelserna om utomhusförsäljning av livsmedel upphävas i förordningen om utomhusförsäljning och, till den del det är nödvändigt, överförs till livsmedelslokalsförordningen och, exempelvis de hygienkrav som ingår i bilaga 1 till förordningen om utomhusförsäljning, överförs till Eviras anvisningar för utomhusförsäljning. Från 1 § som gäller tillämpningsområdet i livsmedelslokalsförordningen ska avgränsningen enligt vilken förordningen inte tillämpas på utomhusförsäljning slopas. Utomhusförsäljning av livsmedel skulle således utgöra ett delområde inom detaljhandeln med livsmedel i fråga om vilket de livsmedelshygieniska arrangemangen med stöd av 10 § 2 mom. i livsmedelslagen regleras i jord- och skogsbruksministeriets förordning.

Målet med propositionen är att förtydliga bestämmelserna om utomhusförsäljning av livsmedel. Propositionen främjar den koncentring av livsmedelsärenden till jord- och skogsbruksministeriet som genomfördes vid ingången av 2008.

Virtuella lokaler

En livsmedelslokal som ska godkännas av den kommunala tillsynsmyndigheten godkänns i regel av myndigheten i den kommun där lokalen är belägen. I 15 § 1 mom. i livsmedelslagen ska regleras om två särskilda fall. I det ena fallet handlar det om verksamhet som enbart syftar till att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar. Här ska godkännaren ändras till tillsynsmyndigheten i den kommun, var transportfordon eller containrar först tas i bruk. Så skulle praxisen vara samma som med mobila anläggningar enligt livsmedelstillsynsförordningen. Om ibruktagandet av en ny livsmedelslokal som ska användas för transport eller förvaring av livsmedel emellertid kan anses som en betydande ändring i den redan godkända verksamheten, ska den nya lokalen godkännas av tillsynsmyndigheten i den kommun där det ursprungliga godkännandet gavs.

I det andra särskilda fallet ändras bestämmelsen om import och export av livsmedel så, att den gäller virtuella lokaler i vidare bemärkelse, nämligen livsmedelslokaler där livsmedel säljs eller annars hanteras utan att livsmedlen finns i lokalen i fråga. I praktiken har det visat sig att också i fråga om virtuella lokaler bedrivs verksamheten ofta från något annat ställe än från företagarens hem. Enligt huvudregeln ska således också virtuella lokaler godkännas av tillsynsmyndigheten i den kommun där lokalen är belägen. Lagen föreslås dock beakta varierande praxis när det gäller virtuell verksamhet. Till 15 § 1 mom. föreslås en precisering enligt vilken den virtuella lokalen i oklara fall eller av annat särskilt skäl kunde godkännas av tillsynsmyndigheten i företagarens hemkommun. Ett särskilt skäl kan exempelvis bli, när företagaren är verksam inom flera kommuner.

Livsmedelshygienisk kompetens

Enligt 27 § 2 mom. i livsmedelslagen krävs kompetensintyg av en person som i en godkänd livsmedelslokal hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel. I fråga om kra-

vet kan vissa lätnader beviljas om vilka tidigare har föreskrivits i hygienkompetensförordningen. En person som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en eller flera livsmedelslokaler under kortare tid än sammanlagt tre månader, behöver inte ha kompetensintyg. Bestämmelsen i fråga har i synnerhet underlättat ungas möjligheter att få arbete inom livsmedelsbranschen då man inte har krävt kompetensintyg genast då de anställs, exempelvis på den första sommararbetsplatsen. Det föreslås att kompetensintyg inte heller krävs av följande, särskilt nämnda persongrupper: personer som arbetar med kassauppgifter eller serverar färdiga matportioner, fångar, värnpliktiga, klienter inom socialvården, utvecklingsstörda och handikappade. När det gäller fångar och värnpliktiga har det visat sig omöjligt att kräva att de påvisar hygienkompetens eftersom de ofta beordrats att tjänstgöra i köket. I fråga om dessa och även andra nämnda arbetstagare ska den förman som ansvarar för livsmedelslokalen beakta det särskilda behov av handledning som föreligger på grund av att vissa personer saknar kompetensintyg för att kökshygien och säkerheten hos livsmedlen ska kunna garanteras. Kravet på kompetensintyg gäller också innehavare och ägare som arbetar i livsmedelslokalen. Eftersom det är fråga om personers rättigheter, ska ovan nämnda lätnader regleras på lagnivå i enlighet med grundlagen.

Livsmedelsföretagare har ansvar för sina arbetstagares hygienkompetens. I syfte att bedöma utbildningsbehovet och säkerställa att kompetensintygen är korrekta ska företagaren föra bok över personalens kompetens. Bokföringen underlättar myndighetstillsynen i fråga om kraven på hygienkompetens. Övan nämnda förslag möjliggör en fortsatt tillämpning av praxis enligt den tidigare hygienkompetensförordningen.

Livsmedelslagens 27 § 2 mom. föreslås ändras så att intyget stämmer överens med en mall godkänd av Evira. Bestämmelsen gällande beviljande av intyget föreslås flyttas över till den nya 27 a § och ändras så att intyget beviljas av kompetenstestare som godkänts av Evira. I praktiken finns det endast en godkänd mall för intyg. Kompetenstestarna beställer intyget från Evira. I enskilda fall

och under samma förutsättningar som kompetenstestaren kan Evira utfärda ett nytt intyg i stället för ett tidigare beviljat, exempelvis i sådana situationer då kompetenstestaren inte är anträffbar. I praktiken kan detta bli aktuellt, om godkännandet av kompetenstestaren har återkallats eller om testaren har lagt ner verksamheten och om testblanketterna finns i förvar hos Evira eller om man annars kan säkerställa att personen i fråga har rätt att få ett nytt intyg.

Evira föreslås få rätt att återkalla kompetensintyg som kompetenstestare beviljat på oriktiga grunder. På detta vis försöker man förebygga situationer där oförpackade och lättfördärvliga livsmedel hanteras av personer som saknar tillräcklig kompetens för att uppgiften ska kunna skötas med framgång. I praktiken gäller återkallande av kompetensintyg sådana fall där man entydigt och specificerat kan påvisa att personen i fråga inte har fått ett intyg på det sätt som föreskrivs.

Eviras beslut om återkallelse av kompetensintyg är ett överklagbart beslut, som normalt träder i kraft först efter att beslutet har vunnit laga kraft. För att hindra att en arbetstagare med ett felaktigt intyg skulle kunna äventyra livsmedelssäkerheten, bör till lagen fogas en bestämmelse om att Eviras beslut om återkallelse av kompetensintyg ska träda i kraft omedelbart trots att ändring har sökts.

I livsmedelslagens 28 § föreskrivs om kriterierna för godkännande av kompetenstestare. Utgående från Eviras tillsyn har det visat sig att de i livsmedelslagens 28 § 1 mom. 3 punkt avsedda kompetenstestare som godkänts på basis av erfarenhet inte har haft samma förmåga att ordna tillförlitliga test som andra kompetenstestare. Därför föreslås att bestämmelsen preciseras i fråga om vilka omständigheter som utredningen angående en persons kompetens som ansöker om att bli testare ska gälla. Personen ska ha erfarenhet av att sköta sådana uppgifter på förmansnivå som en person ansvarig för egenkontroll har och också erfarenhet av att ordna utbildning eller prov. Genom det föreslagna förfarandet kan man säkerställa att som testare godkänns ansvarskännande personer som är medvetna om att de handlar under tjänsteansvar. För att underlätta tillsynen föreslås att testaren ska

vara skyldig att förvara de handlingar som hänför sig till beviljande av kompetensintyg i tre års tid. På motsvarande sätt ska Evira garanteras rätt att av testaren begära de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen.

Vid godkännande av kompetenstestare ska Evira beakta att det finns en jämlik tillgång till testare i landet samt Eviras egna resurser vid tillsynen. I praktiken innebär detta att Evira kan avbryta godkännandet av nya testare under förutsättning att hygienkompetenstestningen inom vissa områden eller vid vissa företag inte lider oskäligt mycket till följd av brist på testare. Om det föreligger ett hot mot detta, ska Evira vidta åtgärder för att säkerställa tillgången till testare.

Med stöd av lagens 28 § har Evira rätt att meddela föreskrifter om grunderna för, uppläggning och utvärdering av kompetenstest. Som grund för föreskrifterna ska till lagen fogas en bestämmelse om syftet med och principerna för uppläggnings av test. Samtidigt klargörs att testfrågorna utarbetas av Evira.

Ministeriet ska inte längre i livsmedelslagen ges bemyndiganden att utfärda förordning angående hygienkompetens eller kompetensintyg, -testare eller -test. Evira föreslås få rätt att meddela föreskrifter om utbildningar och examina vilka anses motsvara ett avklarat kompetenstest samt om anordnande av test. Föreskrifterna om anordnande av test skulle exempelvis gälla information om test, säkerställande av individuellt avklarade test, möjligheten att avlägga muntliga test samt utrymmen, utrustning och övervakningspersonal för proven.

I syfte att klarlägga lagtexten föreslås att bestämmelserna om hygienkompetens och påvisande av hygienkompetens ingår i fyra paragrafer i stället för i två som förut.

Nationella referenslaboratoriernas anmälnings-skyldighet

I artikel 6 i zoonosdirektivet förutsätts att medlemsländerna säkerställer att myndigheten får information om undersökningar om zoonoser och smittämnen som orsakar matförgiftning samt isolerade mikrobstammar. Syftet med lagändringen är att säkerställa att

det nationella referenslaboratoriet i enlighet med direktivets syfte till myndigheterna kan lämna detaljerad information om dessa stammar och fortsatta undersökningar av dem.

Enligt förslaget ska det nationella referenslaboratoriet lämna information om de prov och mikrobstammar som inlämnats till laboratoriet och om fortsatta undersökningar av dessa till Evira och Folkhälsoinstitutet, som i samarbete ansvarar för den riksomfattande uppföljningen av zoonoser och matförgiftningsepidemier. Ett utökat informationsutbyte främjar uppföljningen och förebyggandet av zoonoser och matförgiftningar. Under den senaste tiden har det blivit vanligare med geografiskt sett omfattande epidemier där det förekommer sjukdomsfall på många orter, men antalet fall på de olika orterna kan vara lågt. Sådana epidemier går inte att utreda med traditionella metoder, utan det krävs en regelbunden typbestämning av mikrobstammar samt jämförelse av isolerade stammar från människor och livsmedel.

Delgivning av beslut som gäller verksamheten vid den första ankomstplatsen

I syfte att underlätta delgivningen och undvika oklarheter föreslås ett tillägg till 42 §. Enligt tillägget ska en tjänsteinnehavare utsedd av den kommunala tillsynsmyndigheten delge beslut angående tillsyn över den första ankomstplatsen som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter att brevet postades. Delgivningssättet vore således förenligt med det förfarande som föreslås i lagens 43 a § och även med det förfarande som omfattas enligt 95 § i kommunallagen. Följaktligen kommer samma delgivningssätt att tillämpas i fråga om olika beslut av kommunala tillsynsmyndigheten. Förslaget kommer att innebära en återgång till den praxis som tidigare tillämpades på tillsynen över den första ankomstplatsen och innebär ingen förändring i partens rättsskydd.

Beslut om köttbesiktning och delgivning av beslut

Till livsmedelslagen föreslås fogad en ny 43 a § enligt vilken det ska ges skriftliga beslut om köttbesiktning. I 3 mom. åläggs tillsynsmyndigheten att se till att varje beslut om köttbesiktning delges den berörda parten.

Beslutet ska innehålla uppgifter om den myndighet som har fattat beslutet, tidpunkten för beslutet och berörda parter, tillräckliga identifikationsuppgifter för olika djur eller partier, den köttmängd (exempelvis i kilogram eller antal) som är föremål för beslutet, orsak till avslag eller villkorlig godkännande samt namn på och kontaktinformation om den person som vid behov kan lämna tilläggsinformation om beslutet. Berörda parter i ett ärende som gäller köttbesiktning är i främsta hand den som innehar djuret när den besiktigas. Man utgår från att slakteriet är innehavare av köttet, om inte annat bevisas. I livsmedelslagens 75 § definieras som berörda parter köttets ägare, innehavare eller producent. Denna bestämmelse föreslås ändrad så att den berörda parten kan definieras från fall till fall.

När det gäller orsaken till avslag på beslutet ska den faktiska orsak nämnas som beslutet grundar sig på. I beslutet ska den sjukdom eller något annat fel varpå avslaget grundar sig specificeras, så att det går att finna en författningsgrund för avslaget. I beslutet ska också hänvisas till de författningar på vilkas grund beslut om avslag fattas. Det är inte nödvändigt att foga några detaljerade rättsnormer för de olika paragraferna till beslutet. Till denna del avviker förslaget från de krav som uppställs i 45 § 1 mom. i förvaltningslagen. I oklara fall kan de berörda parterna begära tilläggsinformation av den person som nämns i beslutet.

I praktiken kan beslutet ges genom en utskrift eller ett utdrag ur slakteriets informationssystem av vilka ovan nämnda uppgifter tydligt går att läsa. Till utskriften fogas den rättsnorm av vilken de författningar som utgör grund för avslaget framgår. Anvisning om rättelseyrkande ska också bifogas. Delgivning av beslut sker genom brev till de berörda parterna. Alternativt och i mån av möjlighet kan det delgivningssätt användas som

avses i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) eller e-post. Tillsynsmyndigheten och slakteriet föreslås närmare komma överens om delgivningssättet.

Syftet med propositionen är att förbättra serviceförmågan och servicenivån inom förvaltningen så att myndigheternas resurser fördelas och koncentreras till väsentliga aspekter ur de berörda parternas synvinkel dock utan att de berörda parternas rättsskydd äventyras. Förslaget kan med beaktande av de särskilda dragen för processen med beslut om köttbesiktning anses motiverat.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Kravet på anmälning av en mobil livsmedelslokal till tillsynsmyndigheterna på alla de orter där den mobila livsmedelslokalen verkar, medför i viss mån extra kostnader i form av kontorsutgifter för livsmedelsföretagaren.

Livsmedelslagen började tillämpas på s.k. virtuella lokaler redan då lagen trädde i kraft. Då det blir preciserat vad som avses med virtuell lokal och till vilken livsmedelstillsynsmyndighet ansökan om godkännande ska lämnas, kommer de ändringar som föreslås i 15 § inte att få några ekonomiska effekter.

Ej vilja föreslås få rätt att återkalla ett redan beviljat kompetensintyg, om det har beviljats på oriktiga grunder. Om en person emellertid behöver ett nytt intyg medför deltagandet i ett nytt kompetenstest en kostnad för personen i fråga som är beroende av det pris kompetenstestaren tar ut. I praktiken är priset på ett kompetenstest ca 15–80 euro beroende på om kompetenstestaren ordnar utbildning före testet eller inte. Om kompetenstestaren är i samma företags tjänst som den som ska testas, vilket är vanligt i stora företag inom livsmedelsbranschen, blir priset för ett nytt intyg endast fem euro i tryckkostnader. Det är således inte fråga om några betydande ekonomiska effekter. Om det går att påvisa att den person som ska testas inte har någon andel i situationen och har handlat i god tro, kan livsmedelsföretagaren ansvara för de kostnader som anskaffande av ett nytt intyg

medför för den som ska testas, om den som är ansvarig för skadan inte kan nås.

De övriga ändringarna som gäller hygienkompetens grundar sig på den gamla hygienkompetensförordningen och har således inga nya ekonomiska effekter.

Referenslaboratoriernas anmälningsskyldighet har inga direkta ekonomiska konsekvenser. Anmälningsskyldigheten kommer att effektivisera det förebyggande arbetet mot matförgiftningar, vilket för sin del främjar det förebyggande folkhälsoarbetet och minskar de kostnader som uppkommer till följd av att befolkningen insjuknar.

Eftersom fattande av beslut om köttbesiktning kräver veterinärs kompetens, förutsätter uppgörandet av skriftliga beslut beträffande alla beslut om köttbesiktning som uppfyller alla krav enligt förvaltningslagen på motsvarande sätt en betydande ökning av antalet besiktningsveterinärer. Den föreslagna 43 a § gör det möjligt att antalet veterinärer som övervakar slakterier, små slakterier samt renslakterier kan bibehållas på samma nivå som förut. Då kan också kostnaderna för köttbesiktning bibehållas på nuvarande nivå.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Genom att det fastställs en definition av en mobil livsmedelslokal klargörs och förenhetligas tillsynsmyndigheternas verksamhet. Den föreslagna skyldigheten för livsmedelsföretagare att anmäla verksamheten till tillsynsmyndigheterna inom alla kommuner där försäljning bedrivs kommer att effektivisera övervakningen av mobila lokaler.

Då bemyndigandena att utfärda förordning angående utomhusförsäljning av livsmedel överförs från statsrådet till jord- och skogsbruksministeriet kan de hygienkrav som gäller försäljning av livsmedel utomhus ingå i samma förordning som de krav som gäller allmänt för detaljhandel med livsmedel. Tillsynsmyndigheternas arbete underlättas och tillsynsmyndigheternas tolkningar blir enhetligare om nämnda krav ingår i samma författning.

Den nya bestämmelsen om vilken tillsynsmyndighet ansökan om godkännande av vir-

tuella lokaler ska tillställas, kommer också att klargöra och förenhetliga tillsynsmyndigheternas verksamhet.

Den föreslagna möjligheten för Evira att återkalla ett kompetensintyg som beviljats på oriktiga grunder kommer att öka myndighetens befogenheter så som den önskar och anser vara nödvändigt. En precisering av kompetenskraven för kompetenstestare kommer att underlätta behandlingen av ansökningar för att få bli testare. Kravet på att förvara och förete testhandlingar kommer att underlätta arbetet med att utreda eventuella missbruk.

Referenslaboratoriernas anmälningsskyldighet kommer att effektivisera samarbetet mellan de hälsovårds- och livsmedelsmyndigheter som ansvarar för förebyggande av zoonoser och matförgiftningsepidemier, men det kommer inte att ändra på myndigheternas nuvarande uppgifter.

Tillämpning av vanlig delgivning i fråga om delgivning av beslut angående verksamheten på den första ankomstplatsen kommer att klargöra och förenhetliga den kommunala tillsynsmyndighetens verksamhet och spara på myndighetens resurser jämfört med rättsläget under gällande lag. Förslaget kommer att innebära en återgång till tidigare praxis.

Den föreslagna 43 a § kommer att öka besiktningsveterinärernas skyldigheter jämfört med situationen före början av mars 2006. I stället för den anmälan som tillämpades enligt det gamla systemet ska den berörda parten skickas ett reducerat beslut med en anvisning för rättelseyrkande. I den föreslagna paragrafen betonas tillsynsmyndighetens skyldighet att se till att beslutet om köttbesiktning sänds till de berörda parterna, vilket bör anses viktigt ur rättsskyddssynpunkt.

3.3 Konsekvenser för miljön

De föreslagna ändringarna har inga miljökonsekvenser.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Säkerheten hos de livsmedel som säljs till konsumenten från mobila lokaler och virtuella lokaler garanteras då tillsynsmyndigheten i god tid får uppgifter om den verksamhet som

bedrivs i dessa lokaler. Också för livsmedelsföretagarna blir verksamhetsbetingelserna bättre då de får hygienföreskrifter för sin verksamhet i tid innan försäljningen inleds.

Då de livsmedelshygieniska kraven på utomhusförsäljning ingår i samma författning som de krav som gäller livsmedelslokaler i vidare bemärkelse, blir kraven på utomhusförsäljning tydligare och ökar livsmedelsföretagarnas förståelse för de särskilda krav som gäller utomhusförsäljning. Det är lättare att sätta sig in i dessa om livsmedelsbestämmelserna ingår i en författning. Förtydligandet av lagstiftningen leder till att de olika tillsynsmyndigheternas tolkning blir entydigare, vilket är av särskild betydelse inom en sektor där företagarna rör sig inom flera tillsynsmyndigheters verksamhetsområden.

Individens rättsskydd kommer att förbättras då bestämmelserna om kraven på hygienkompetens tas in på lagnivå. Den för Evira föreslagna möjligheten att återkalla intyg som beviljats på oriktiga grunder kommer att ha en främjande effekt på livsmedelssäkerheten. En precisering av kravet som gäller testarens erfarenhet höjer nivån på testarna. Överföringen av de detaljerade bestämmelserna om påvisande av hygienkompetens från författningsnivå till Eviras bestämmanderätt, leder till en smidigare tolkning av lagstiftningen. Det läggs vikt vid det praktiska som en följd av att Evira i särskilda fall kan bevilja kompetensintyg.

Införande av anmälningsskyldighet för referenslaboratorierna främjar uppföljningen och bekämpningen av zoonoser och matförgiftningar och därigenom befolkningens hälsa. Ju tidigare myndigheterna kan utreda en epidemi, desto mindre blir i allmänhet även förlusterna för livsmedelsföretagaren för ett eventuellt återkallande och för förlorat anseende.

Det föreslås praktisk och kostnadseffektiv reglering om innehållet i och delgivning av beslut om köttbesiktning utan att de berörda parternas rättsskydd äventyras.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet ut-

gående från de initiativ som kommit från handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt Evira.

Utlåtande om propositionen begärdes den 21 december 2007 av följande instanser: Handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, justitieministeriet och undervisningsministeriet, avdelningarna och enheterna vid jord- och skogsbruksministeriet, Evira, Folkhälsoinstitutet, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, Strålsäkerhetscentralen, Tulllaboratoriet, Konsumentverket, länsstyrelserna, Finlands Kommunförbund, Helsingfors stads miljöcentral, Joensuu miljöbyrå, Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, Finlands Konsumentförbund rf, Kuluttajat-Konsumenterna r.y., Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Temagruppen Mat-Finland, Livsmedelsindustriförbundet rf, Suomen Kalakauppiasliitto-Finlands Fiskhandlarförbund ry, Tori- ja Markkinakaupan Keskusjärjestö, Naturprodukt Grossisternas Förbund i Finland r.f.,

Finlands Dagligvaruhandel rf, Suomen Terveystuotekauppiain Liitto ry, Turism- och Restaurangförbund rf, Oy Cool West Ltd, Helsingfors universitet, Finlands Veterinärförbund rf, Finlands Besiktningsveterinärförening rf, Luonnontieteiden akateemisten liitto-Akademiska naturvetarförbundet LAL ry, Kunnallinen ympäristö- ja terveydenhoitoyhdistys ry, Ympäristö- ja terveystieteiden tekniset ry, Finlands Livsmedelsarbetareförbund FLF rf, Servicefacket PAM rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL r.f. Propositionen har tillställts de viktigaste intressegrupperna till påseende på nytt den 11 mars 2008 och den 24 juni 2008.

Det förslag till ny hygienkompetensförordning som har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet har förfallit. I samband med beredningen av förslaget sändes det för utlåtande hösten 2006 och då behandlades delvis innehållet i de nu föreslagna 27—28 §. Jord- och skogsbruksministeriet sammankallade och hörde intressegrupperna inom livsmedelssektorn en sista gång om kraven gällande hygienkompetens den 9 maj 2008.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslaget

3 §. Europeiska gemenskapens lagstiftning. Enligt förslaget ska till 3 § 1 mom. i livsmedelslagen fogas nya 14 och 15 punkter där påståendeförordningen och berikningsförordningen nämns bland de förordningar vilkas tillsyn omfattas av livsmedelslagen.

6 §. Definitioner. Det föreslås att till 6 § i livsmedelslagen fogas en ny 18 a-punkt, där mobil livsmedelslokal definieras. Enligt definitionen omfattar begreppet mobil livsmedelslokal dels rörliga eller tillfälliga lokaler som avses i den allmänna förordningen om livsmedelshygien och dels mobila fordon och anläggningar som avses i livsmedelstillsynsförordningen.

8 §. Krav i fråga om vissa livsmedel. Förhandsgodkännande kan inte längre krävas för näringsmässig berikning av livsmedel. Den berikningsförordning som avses i 3 § 1 mom. 15 punkten medger emellertid vissa nationella arrangemang. Enligt artikel 15 i förordningen kan medlemsstaterna kräva att livsmedelsföretagarna underrättar den behöriga myndigheten om utsläppandet av produkten på marknaden i medlemsstaten i fråga. Dessutom ger förordningen medlemsstaterna möjlighet att tillämpa nationella bestämmelser i fråga om obligatorisk berikning av livsmedel samt om maximi- och minimimängder när det gäller tillsättning av vitaminer och mineralämnen förutsatt att det inte finns några bestämmelser om motsvarande frågor på gemenskapsnivå. Det föreslås att 8 § 2 mom. i livsmedelslagen ändras så att en livsmedelsföretagare som tillverkar, för sin räkning låter tillverka eller importerar livsmedel som omfattas av berikningsförordningen, ska göra en anmälan om detta till Evira. Närmare bestämmelser om anmälan samt om andra nationella arrangemang som krävs enligt berik-

ningsförordningen ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §. Allmänna krav på informationen om livsmedel. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. med stöd av vilket närmare bestämmelser om informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Bestämmelserna gäller innehållet i och distributionen av informationsmaterial. Eftersom materialets innehåll omfattas av förhandsgodkännande enligt beslut av social- och hälsovårdsministeriet, ska vid övervakningen av distributionen uppmärksamhet fästas endast vid att förhandsgodkännande har skaffats på behörigt sätt innan distributionen av materialet inleds.

10 §. Allmänna krav på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen. I gällande lag hänvisas felaktigt till artikel 5 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung. Det föreslås en korrigering så att det i 1 momentet hänvisas till artikel 3 i förordningen.

Enligt den gällande paragrafens 3 mom. ska närmare bestämmelser om försäljning eller överlåtelse av livsmedel utomhus och på stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Det föreslås att 3 mom. ändras så att bemyndigandet att utfärda förordning överförs till jord- och skogsbruksministeriet. De bestämmelser om utomhusförsäljning av livsmedel som ingår i social- och hälsovårdsministeriets förordning om utomhusförsäljning ska i tillämpliga delar överföras till livsmedelslokalsförordningen. Avgränsningen av tillämpningsområdet i 1 § 2 mom. i livsmedelslokalsförordningen ska slopas. Social- och hälsovårdsministeriet ska även i fortsättningen med stöd av 25 § i hälsoskyddslagen reglera om de hygieniska ar-

rangemangen och avfallshanteringen vid stora offentliga tillställningar.

14 §. Ansökningsförfarande för godkännande av livsmedelslokal. Kravet på att livsmedelsföretagaren ska informera om att verksamheten i lokalen avbryts eller upphör ska flyttas från 2 mom. till följande 14 a §, liksom även motsvarande bemyndigande att utfärda förordning i 4 mom., och 4 mom. föreslås ändras så att det endast gäller innehållet i ansökan om godkännande. Till följd av detta ska 4 mom. bli 3 mom.

14 a §. Anmälning om verksamheten i en livsmedelslokal. Det föreslås att den nya paragrafen ska innehålla ett krav som gäller mobila livsmedelslokaler. När det gäller försäljning eller annan hantering av livsmedel i en mobil lokal ska livsmedelsföretagaren meddela alla tillsynsmyndigheter inom vilkas område verksamheten sker. Anmälan ska göras i god tid så att tillsynsmyndigheten får uppgifterna innan verksamheten inleds. Avsikten är att tillsynsmyndigheten ska hinna granska anmälan, vid behov ta kontakt med företagaren för att ge hygienanvisningar och förbereda sig för att inspektera verksamheten på platsen. Kravet föreslås gälla mobila livsmedelslokaler som avses i 13 § 1 och 2 mom.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar som avses i paragrafen kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Anmälan om försäljning från mobila lokaler ska utöver uppgifter om försäljningsartiklar även innehålla uppgifter exempelvis om eventuell annan hantering av livsmedel, förvaring av livsmedel och vattentillförsel för renhållning i mobila lokaler. Livsmedelsföretagaren ska se till att tillsynsmyndigheten har tillgång till uppgifterna om lokalen och verksamheten senast fyra dygn innan försäljningen inleds. Med dygn avses vardagar från måndag till fredag. Exempelvis anmälan om försäljning som inleds på en söndag ska vara hos myndigheterna senast på tisdag morgon. Då tillverkning eller annan hantering av animaliska livsmedel bedrivs i en mobil livsmedelslokal före detaljhandeln, t.ex. i ett mobilt slakteri, ska tillsynsmyndigheten ha tillgång till uppgifterna redan 14 dygn innan verksamheten inleds på orten. Hantering av animaliska livs-

medel kräver bl.a. att aspekter i anknytning till djursjukdomar och djurens välbefinnande och miljöolägenheter beaktas. Det ska således reserveras längre tid för att ett samarbete mellan livsmedels-, djursjukdoms-, miljö- och vårdsmyndigheter och hälsoskyddsmyndigheter ska vara möjligt.

15 §. Myndigheter som godkänner livsmedelslokaler samt beslut om godkännande. I paragrafens 1 mom. nämns de myndigheter som godkänner livsmedelslokaler. Till paragrafen föreslås fogat ett omnämnande om lokaler där s.k. virtuell verksamhet bedrivs, så att livsmedel säljs, förmedlas eller annars hanteras utan att de finns i lokalen i fråga. Sådana lokaler ska godkännas enligt samma principer som vanliga livsmedelslokaler, nämligen av tillsynsmyndigheten i den kommun där lokalen är belägen. Av särskilda skäl, exempelvis då det är oklart var lokalen är belägen, kan emellertid godkännandet ges av tillsynsmyndigheten i livsmedelsföretagarens hemkommun.

Bestämmelsen om godkännande av sådan livsmedelslokal, där det bara transporteras eller bevaras livsmedel i transportfordon eller containrar, ändras så, att de godkänns av tillsynsmyndigheten i den kommun, var transportfordon eller containrar först tas i bruk. Om denna ibruktagningsanses för en betydande ändring i den redan godkända verksamheten, ska livsmedelslokalen godkännas av tillsynsmyndigheten i den kommun där det tidigare godkännandet gavs.

27 §. Livsmedelshygienisk kompetens. Det föreslås att 27 § 2 mom. i livsmedelslagen ska innehålla bestämmelser om krav på att påvisa livsmedelshygienisk kompetens. Som en ny specificering föreslås att själva kompetensintyget ska göras upp i enlighet med en mall som godkänts av Evira. Dessutom föreslås att kravet på att skaffa kompetensintyg blir aktuellt först då arbetstagaren har arbetat med uppgifter som omfattar hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en godkänd livsmedelslokal under sammanlagt minst tre månader.

I paragrafens 3 mom. nämns de grupper av personer av vilka kompetensintyg inte krävs.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om en livsmedelsföretagares skyldighet att föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen

hos arbetstagarna. Bokföringen ska kunna kontrolleras av tillsynsmyndigheten som en del av bokföringen över egenkontroll.

27 a §. Kompetensintyg. Det föreslås att den av Evira gedkända kompetenstestaren beviljar kompetensintyg. Bestämmelserna om grunderna för beviljande av kompetensintyg föreslås flyttas till 1 mom. från 27 § 2 mom. Vid behov kan kompetenstestaren i stället för ett redan beviljat intyg bevilja ett nytt, exempelvis då intyget har förkommit eller den testades namn har ändrats. En förutsättning är då att kompetenstestaren kan försäkra sig om att personen i fråga faktiskt med godkänt resultat har genomgått ett kompetenstest eller är berättigad till kompetensintyg på basis av examen eller utbildning. Om en person inte kan förevisa ett intyg över ett tidigare godkänt genomförande av test kan kompetenstestaren utfärda ett nytt kompetensintyg förutsatt att testaren har arkiverat den ursprungliga testblanketten från vilken det framgår att personen har klarat av testet eller ett dokument över behörig utbildning eller examen. Om rätten till kompetensintyg inte går att säkerställa, ska personen i fråga påvisa sitt kunnande genom ett nytt test eller genom att förete handlingar över utbildning eller examen som berättigar till intyg. Vid behov kan Evira, under samma förutsättningar som kompetenstestaren, utfärda ett nytt intyg i stället för ett tidigare beviljat. I praktiken kan detta bli aktuellt om godkännandet av kompetenstestaren har återkallats eller om testaren avlidit, flyttat bort eller annars lagt ner verksamheten.

Det föreslås att bestämmelsen om meddelande av närmare föreskrifter flyttas från 27 § till 27 a § 2 mom. I fortsättningen ska Evira meddela närmare föreskrifter om vilken utbildning eller examen som motsvarar ett avklarat kompetenstest.

Den helt nya bestämmelsen som föreslås i 3 mom. ger Evira rätt att återkalla kompetensintyg som kompetenstestare beviljat på oriktiga grunder. Det ska då vara fråga om ett väsentligt fel, exempelvis beviljande av intyg utan genomgången test.

28 §. Kompetenstestare. I paragrafen anges förutsättningarna för godkännande av en person som ansöker om att bli kompetenstestare. Enligt paragrafens 1 mom. 3 punkten god-

känns som testare en person som har klarat av ett kompetenstest och som lämnat utredning om sin förmåga att sköta testaruppgifter. Den utredning som ska lämnas föreslås gälla erfarenhet av att sköta de uppgifter som en person ansvarig för egenkontroll i livsmedelslokaler har samt erfarenhet av att ordna utbildning eller prov. Evira ska bedöma huruvida erfarenheten är tillräcklig. Till paragrafen föreslås fogat ett krav på att Evira ska godkänna testare till ett antal som ger en regionalt sett jämlik tillgång till testare samt att dessa kan tillräckligt tillsynas av Evira.

I paragrafens 2 mom. föreslås ingå bestämmelser som ger Evira rätt att av kompetenstestare kräva uppgifter och handlingar som hänför sig till beviljandet av kompetensintyg exempelvis angående personer som deltagit i test, testförhållanden, kostnader för anordnandet av test eller egentliga testprestationer för t.ex. en kontrollbedömning. På motsvarande sätt föreslås att testaren åläggs att uppbevara alla handlingar som hänför sig till beviljandet av kompetensintyg i minst tre år. Det har visat sig nödvändigt att införa denna skyldighet då Evira har utrett misstankar om missbruk i samband med kompetenstestning. Eftersom arkiveringsskyldighet har saknats har man inte kunnat kräva att få till påseende sådana testprestationer som eventuellt utgjort grund för lagstridiga kompetensintyg, och därför har det varit besvärligt att påvisa missbruk.

28 a §. Kompetenstest. I 1 mom. föreslås ingå en ny grundläggande bestämmelse om kompetenstest. Evira föreslås utarbeta de enskilda frågorna som ska ingå i kompetenstestet. Testhelheten ska läggas upp så att man med hjälp av den tillförlitligt kan bedöma den livsmedelshygieniska kompetensen hos den som ska testas. Dessutom ska till momentet överföras bemyndigandet från 28 § 2 mom. enligt vilket Evira meddelar närmare föreskrifter om grunderna för test, uppläggning av och bedömning av test. Evira föreslås också få bemyndigande att meddela föreskrifter om anordnande av kompetenstest. Dessa ska exempelvis gälla testarens skyldigheter att ordna test och informera om dem samt säkerställa att testen genomfås och övervakas ändamålsenligt, möjligheter att genomgå muntligt test samt utrymmen, ut-

rustning och övervakande personal där prov arrangeras.

Det föreslås att bestämmelserna om de språk på vilka test kan genomgå och om rätten att ta ut avgift för test flyttas från 28 § 2 och 4 mom. till 2 och 3 mom. i den föreslagna paragrafen.

40 a §. Nationella referenslaboratoriernas anmälningsskyldighet. I paragrafen föreslås ingå bestämmelser om nationella referenslaboratoriernas skyldighet att till Evira och Folkhälsoinstitutet lämna information om de mikrobstammar och prover som inlämnats till nationella referenslaboratorier samt om fortsatta undersökningar av dessa. Nationella referenslaboratorier är forsknings- och analytikavdelningen vid Evira, avdelningen för miljöhälsa vid Folkhälsoinstitutet och Tulllaboratoriet. I fråga om mikrober föreslås således Eviras forsknings- och analytikavdelning lämna information till Eviras kontrollavdelning och Folkhälsoinstitutet, som i samarbete ansvarar för uppföljning av riksomfattande matförgiftningsepidemier. Till dessa ska de uppgifter anmälas som behövs för uppföljning av förekomsten av sjukdomsalstrare i livsmedelskedjan, för utredning och förebyggande av epidemier samt för utveckling av arbetet med att bekämpa sjukdomsalstrare.

I paragrafen föreslås att Evira får mer omfattande rättigheter till information än Folkhälsoinstitutet. Eftersom Folkhälsoinstitutet inte är någon livsmedelstillsynsmyndighet, anses det inte nödvändigt med tanke på institutets verksamhet att det får tillgång till uppgifter som innehåller identifikationsuppgifter om tillsynsobjekt. För Evira är dessa uppgifter nödvändiga med tanke på styrningen av tillsynen då det föreligger misstankar om en epidemisituation.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten har varit att samla de bestämmelser som gäller laboratorier inom miljö- och hälsoskyddet som utfärdats med stöd av hälsoskyddslagen och livsmedelslagen i samma statsråds förordning. Den bakgrundsinformation som gäller stammar och prover föreslås motsvara den som godkända laboratorier enligt statsrådets förordning om laboratorier som utför undersökningar enligt livsmedelagen och hälso-

skyddslagen (1174/2006) förutsätts bifoga de stammar och prover som sänds till referenslaboratoriet, med undantag för livsmedelsföretagarnas identifikationsuppgifter i fråga om Folkhälsoinstitutet. Dessutom ska referenslaboratoriernas typbestämning av stammar och prover samt resultaten av andra fortsatta undersökningar anmäls. Anmälningar ges både i form av regelbundna sammandragsrapporter och i form av detaljerade fallrapporter då man misstänker eller konstaterar en matförgiftningsepidemi eller någon annan situation där hälsorisk förekommer.

42 §. Ordnande av tillsyn över den första ankomstplatsen. Till lagens 42 § föreslås fogat ett nytt 4 mom. enligt vilket en tjänsteinnehavare utsedd av den kommunala tillsynsmyndigheten ska delge beslut angående tillsyn över verksamheten vid den första ankomstplatsen som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen. Delgivningen anses ha skett den sjunde dagen efter att brevet postades. Det nuvarande 4 mom. blir 5 mom.

43 a §. Beslut om köttbesiktning. Det föreslås att en ny 43 a § fogas till livsmedelslagen. I paragrafens 1 mom. ingår en beskrivning av beslutens utformning och innehåll. Om köttbesiktning ska ges ett skriftligt beslut. Beslutet ska innehålla uppgifter om den myndighet som har fattat beslutet, tidpunkten för beslutet och berörda parter, tillräckliga identifikationsuppgifter för olika djur eller partier, den köttmängd som är föremål för beslutet, orsak till avslag samt namn på och kontaktinformation om den person som vid behov kan lämna tilläggsinformation om beslutet.

Enligt 2 mom. ska till beslutet fogas anvisning om rättelseyrkande för sökande av ändring. Beslutet behöver inte undertecknas.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om delgivning av beslut. Det föreslås att beslut delges genom brev enligt förvaltningslagen eller genom elektronisk delgivning enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Om berörda parter har gett sitt samtycke kan delgivningen alternativt ske per e-post. Beslutet anses delgivet då den berörda parten har sänt en kvittering av mottagandet till myndigheten. Med kvittering av mottagandet avses i bestämmelsen egentlig e-post från den berörda parten eller ett au-

tomatiskt meddelande som förmedlats via e-postsystemet att e-posten har öppnats. Om den berörda parten inte har avhämtat beslutet eller sänt en kvittering av mottagandet inom sju dagar efter myndighetens anmälan, skulle beslutet delges på annat sätt. Om elektronisk delgivning av beslutshandlingen eller delgivning per e-post inte sker eller misslyckas tekniskt, skulle besvärstiden räknas först från det att beslutet har delgetts på annat sätt. Misslyckade försök att utföra elektronisk delgivning kommer således inte att äventyra personens rättsskydd.

75 §. Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning. Enligt 75 § 1 mom. i livsmedelslagen kan köttets ägare, innehavare eller producent framställa rättelseyrkande om köttbesiktningsbeslut som Evira och länsstyrelsen fattat. Enligt bestämmelsen kan således rättelseyrkande också framställas av en person vars rätt saken inte nödvändigtvis gäller.

Momentet föreslås ändrat så att rättelseyrkande endast kan framställas av den berörda parten. Syftet med ändringen är att klargöra rättsläget i fråga om vem som har rätt att kräva rättelse i beslut och att se till att rätten endast tillkommer den part vars intresse köttbesiktningsärendet gäller. Den berörda parten ska definieras från fall till fall, men är i princip den som innehar djuret eller kroppen vid den tidpunkt då beslutet om köttbesiktning fattas.

78 §. Verkställighet. Återkallelse av kompetensintyg som beviljats på oriktiga grunder är ett överklagbart beslut. En innehavare av intyg som beviljats på oriktiga grunder som arbetar med hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel kan anses utgöra en risk med avseende på hygien och livsmedelssäkerheten. Sådana personer bör inte fortsätta arbeta med ifrågavarande uppgifter innan beslutet har vunnit laga kraft. Beslut om återkallelse av kompetensintyg ska därför iakttas omedelbart.

Till lagens 78 § föreslås fogat ett nytt 2 mom., enligt vilket beslutet ska iakttas trots besvär, om inte Evira eller besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

3.1 Näringsfrihet och egendomsskydd

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har ansett att näringsfriheten är huvudregeln enligt grundlagen, men har funnit att tillståndsplikt för näringsverksamhet kan tillåtas på särskilda grunder (GrUU 19/2002 rd). Man har ansett att reglering av registrerings- och anmälningsskyldighet i sak kan jämföras med reglering av tillståndsplikt (GrUU 56/2002 rd).

Enligt 14 a § i den föreslagna lagen ska anmälningsskyldigheten för mobila livsmedelslokaler utvidgas. För att tillsynen ska kunna organiseras är det nödvändigt att tillsynsmyndigheten får uppgifter om de företagare som skall övervakas och om deras verksamhetsställe. Avsikten med företagarens anmälningsskyldighet i den föreslagna paragrafen är att främja tillgången till säkra livsmedel av god kvalitet samt att ge konsumenterna och användarna sanningsenliga uppgifter om livsmedel. Enligt den föreslagna 27 § ställs krav om hygienkompetens och bevisande av detta till personer som arbetar i livsmedelslokaler och till livsmedelsföretagare. Syftet med dessa är också att främja kvaliteten och säkerheten i fråga om livsmedel. Dessa orsaker kan anses vara sådana viktiga samhälleliga intressen på grund av vilka begränsning av näringsfriheten kan motiveras. Begränsningarna är också nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheter som avses i 22 § i grundlagen ska tryggas. Enligt 20 § i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna skall verka för att alla tillförsäkras en sund och trygg miljö.

3.2 Bemyndigande att utfärda förordning och delegering av lagstiftningsbehörighet

Enligt 80 § i grundlagen skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt frågor som i övrigt enligt grundlagen hör till området för lag utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd (GrUU 56/2002 rd) krävt att bemyndiganden att utfärda förordning och delegera lagstiftningsbehörighet skall vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag skall klart framgå vad som skall regleras genom förordning.

3.3 Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Det beslut om köttbesiktning som enligt 43 a § i den föreslagna lagen ska ges motsvarar till formen den förvaltningsbeslut som avses i förvaltningslagen. De berörda parterna

kan söka ändring i beslutet genom rättelseyrkande enligt lagens 75 §. I propositionen har de berörda parternas rättsskydd beaktats så långt det är möjligt med beaktande av den stora mängden beslut om köttbesiktning. Med avseende på rättssäkerheten är ändringen ändå en förbättring jämfört med systemet enligt den gamla hygienlagen enligt vilken de berörda parterna var tvungna att särskilt begära ett överklagbart beslut. Förslaget strider inte mot bestämmelserna i grundlagens 21 §.

3.4 Lagstiftningsordning

Den föreslagna lagen motsvarar den författningsnivå som förutsätts i grundlagen och den innehåller inte sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som skulle vara problematiska i förhållande till grundlagen. Jord- och skogsbruksministeriet och social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda förordningar i frågor som i lagen definieras exakt och avgränsas noga. På ovan anförda grunder anses att det förslag som ingår i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ändring av livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 3 § 1 mom. 12 och 13 punkten, 8 § 2 mom., 10 och 14 §, 15 § 1 mom., 27 och 28 § samt 75 § 1 mom., av dem 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 989/2007 och 10, 14, 27 och 28 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, samt

fogas till 3 § 1 mom. nya 14 och 15 punkter, till 6 § en ny 18 a-punkt, till 9 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag ett nytt 4 mom., till lagen nya 14 a, 27 a, 28 a och 40 a §, till 42 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till lagen en ny 43 a § samt till 78 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

3 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska gemenskapen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del det inte med stöd av någon annan lag föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter:

12) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen,

13) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG,

14) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan påståendeförordningen,

15) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra

ämnen i livsmedel, nedan berikningsförordningen.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

18 a) *mobil livsmedelslokal* en rörlig eller tillfällig lokal som avses i kapitel III i bilaga II till den allmänna förordningen om livsmedelshygien, exempelvis en flyttbar kiosk, försäljningsbil, ett tält, marknadsstånd eller annan flyttbar anläggning,

8 §

Krav i fråga om vissa livsmedel

En livsmedelsföretagare som tillverkar, för sin räkning låter tillverka eller importerar livsmedel som omfattas av tillämpningsområdet för berikningsförordningen enligt 3 § 1 mom. 15 punkten, ska göra en anmälan om

detta till Livsmedelssäkerhetsverket. Närmare bestämmelser om anmälan samt om andra nationella arrangemang som krävs för tillämpning av berikningsförfordningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §

Allmänna krav på informationen om livsmedel

Närmare bestämmelser om innehållet i och distributionen av det informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn som krävs i Europeiska gemenskapens lagstiftning utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §

Allmänna krav på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen

Livsmedelslokaler och primärproduktionsställen ska planeras, placeras, konstrueras och utrustas, underhållas och vårdas samt verksamheten ordnas så, att säkerheten hos de livsmedel som produceras, tillverkas, förvaras eller hanteras där inte äventyras och så, att livsmedlen, livsmedelslokalerna och primärproduktionsställena också i övrigt uppfyller de krav som ställs i denna lag. Livsmedelslokaler och primärproduktionsställen får inte användas för boende eller för något annat ändamål på sådant sätt att hälsofara kan uppkomma. Livsmedelslokalen och primärproduktionsstället ska ha arbetslokaler som är tillräckligt stora med tanke på verksamheten. Bestämmelser om de byggnadstekniska och funktionsmässiga kraven på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen samt om kvaliteten på det vatten som används där finns också i artikel 4 i allmänna förordningen om livsmedelshygien samt i artikel 3 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om byggnadstekniska och funktionsmässiga krav på primärproduktionsställen och livsmedelslokaler, om kvalitetskrav när det gäller det vatten som används på primärproduktionsställen och det vatten som i livsmedelslokaler används vid tillverkning och hantering av livsmedel och om hygienkrav som ställs på den personal som hanterar livsmedel där utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om försäljning eller överlåtelse av livsmedel utomhus och på stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Ansökningsförfarande för godkännande av livsmedelslokal

Innan verksamhet inleds eller betydande ändringar i verksamheten sker skall livsmedelsföretagaren hos den myndighet som avses i 15 § ansöka om att livsmedelslokalen skall godkännas. I samband med ansökan skall en skriftlig plan för egenkontroll läggas fram för tillsynsmyndigheten.

Bestämmelser om förfarandet i samband med godkännandet finns också i artikel 31 i kontrollförfordningen, artikel 6 i allmänna förordningen om livsmedelshygien, artikel 4 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung och artikel 3 i kontrollförfordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 a §

Anmälning om verksamheten i en livsmedelslokal

Den tillsynsmyndighet som har godkänt en livsmedelslokal ska underrättas om att verksamheten i lokalen avbryts eller upphör samt om att det sker byte av livsmedelsföretagare

senast 14 dagar innan den planerade åtgärden vidtas.

Livsmedelsföretagaren ska i god tid meddela om försäljning och annan hantering av livsmedel i en mobil livsmedelslokal som godkänts eller om vilken underrättelse lämnats enligt 13 § till de kommunala tillsynsmyndigheter inom vilkas område verksamheten bedrivs, så att myndigheten har informationen senast fyra vardagar innan verksamheten inleds. En anmälan om en mobil livsmedelslokal som hanterar animaliska livsmedel före detaljhandeln ska dock lämnas till de kommunala tillsynsmyndigheter inom vilkas område verksamheten bedrivs så att myndigheten har informationen senast 14 dygn innan verksamheten inleds.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälningarna och på vilket sätt de ska ges utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Myndigheter som godkänner livsmedelslokaler samt beslut om godkännande

Livsmedelssäkerhetsverket godkänner slakterier och livsmedelslokaler för hantering av kött och fisk som finns i anslutning till dessa. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral godkänner de tillverknings- och lagringsplatser som avses i 5 och 35 § i alkohollagen (1143/1994). Länsstyrelsen godkänner renslakterier samt de alkoholbutiker som avses i 13 § och 14 § 2 mom. i alkohollagen. Livsmedelslokaler för vilkas del syftet med verksamheten enbart är att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar godkänns av tillsynsmyndigheten i den kommun, där transportfordon eller containrar först tas i bruk, utom när det är fråga om en betydande ändring i verksamheten enligt 13 § 1 mom. i en livsmedelslokal, som godkänts i en annan kommun. Myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun, där livsmedelslokalen är belägen, godkänner övriga livsmedelslokaler. Om den kommun där livsmedelslokalen är belägen är oklar eller om det finns andra särskilda skäl kan tillsynsmyndigheten i livsmedelsföretagarens

hemkommun godkänna livsmedelslokaler som används enbart för försäljning, förmedling eller annan hantering av livsmedel utan att livsmedlen finns i lokalen i fråga.

27 §

Livsmedelshygienisk kompetens

Bestämmelser om allmänna krav när det gäller livsmedelshygienisk kompetens finns i allmänna förordningen om livsmedelshygien, bilaga I del A punkt 4 e och punkt 5 d samt bilaga II kap. XII punkt 1.

Livsmedelsföretagaren ska på egen bekostnad se till att de som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal som ska vara godkänd enligt denna lag, har ett intyg över livsmedelshygienisk kompetens (*kompetensintyg*) enligt en modell godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket, om personen i fråga har arbetat med uppgifter som förutsätter hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en eller flera livsmedelslokaler under sammanlagt minst tre månader.

Kompetensintyg krävs dock inte av personer som arbetar i livsmedelslokaler och som enbart

- 1) arbetar med kassauppgifter,
- 2) serverar färdiga matportioner,
- 3) i egenskap av fångar omfattas av skyldigheter enligt 8 kap. 2 § i fängelselagen (767/2005),
- 4) fullgör beväringstjänst eller vapenfri tjänst enligt värnpliktslagen (1438/2007), militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller civiltjänstgöring enligt civiltjänstlagen (1446/2007),
- 5) arbetar i egenskap av klienter enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), utför arbetsverksamhet enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller arbetar inom skyddat arbete enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), eller
- 6) har dömts enligt lagen om samhällstjänst (1055/1996).

Livsmedelsföretagare ska som en del av egenkontrollen föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen hos personer som arbetar i livsmedelslokaler och på begäran förete uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

27 a §

Kompetensintyg

Kompetensintyg beviljas av en i 28 § avsedd kompetenstestare som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Kompetensintyg beviljas personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den livsmedelshygieniska kompetensen (*kompetenstest*) eller som genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper. Vid behov kan Livsmedelssäkerhetsverket bevilja kompetensintyg på samma grunder.

Livsmedelssäkerhetsverket utfärdar närmare bestämmelser om utbildningar och examina som motsvarar ett kompetenstest.

Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett kompetensintyg, om det beviljats på väsentligen oriktiga grunder.

28 §

Kompetenstestare

Kompetenstest får anordnas av kompetenstestare som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Kompetenstestare ska godkännas till ett antal som leder till en regionalt sett jämlik tillgång på kompetenstestare samt en tillräcklig tillsyn över kompetenstestare. Som kompetenstestare kan på ansökan godkännas en person som

1) har den högskoleexamen som förutsätts enligt 35 § 2 mom. i denna lag,

2) har examen i eller behärskar ämnet så att han eller hon är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en högskola eller

vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde, eller

3) har klarat av ett kompetenstest och som med stöd av företedd utredning har tillräcklig erfarenhet av att sköta de uppgifter som personer ansvariga för egenkontroll i livsmedelslokaler har samt erfarenhet av att ordna utbildning eller prov.

Livsmedelssäkerhetsverket övervakar kompetenstestarnas verksamhet och kan i detta syfte av kompetenstestarna kräva att få uppgifter och handlingar som anknyter till beviljandet av kompetensintyg. Kompetenstestare är skyldiga att förvara alla handlingar som anknyter till beviljandet av kompetensintyg i minst tre år. Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett godkännande av en kompetenstestare, om testaren i väsentlig grad bryter mot de bestämmelser som gäller verksamheten och inte trots Livsmedelssäkerhetsverkets uppmaning har rättat till sin verksamhet inom utsatt tid.

På kompetenstestare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i 36 § 2 mom. föreskrivs om utomstående sakkunniga.

28 a §

Kompetenstest

Kompetenstest ska läggas upp så att man med hjälp av testet tillförlitligt kan bedöma den livsmedelshygieniska kompetensen hos den som deltar i testet. Testfrågorna utarbetas av Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om grunderna för kompetenstestet, dess uppläggning och anordnande samt om bedömningen av godkänt genomgående av kompetenstest.

Kompetenstestet genomfås enligt testdeltagarens val antingen på finska eller svenska. Testet kan dock genomfås på något annat språk om testdeltagaren inte behärskar finska eller svenska språket tillräckligt väl. Livsmedelssäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om de andra språk på vilka man kan genomgå kompetenstest.

Kompetenstestare har rätt att för testet ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av testet.

5 kap.

Laboratorier

40 a §

Nationella referenslaboratoriernas anmälningsskyldighet

Ett nationellt referenslaboratorium ska lämna den information till Livsmedelssäkerhetsverket och Folkhälsoinstitutet som de behöver för epidemiologisk uppföljning. Dessutom ska laboratoriet till Livsmedelssäkerhetsverket lämna den information om de mikrobstammar och prover som avses i 40 § som verket behöver för att styra tillsynen. Informationen till Folkhälsoinstitutet får inte innehålla identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

Ordnande av tillsyn över den första ankomstplatsen

Ovan i 1 mom. avsett beslut, som gäller verksamheten vid den första ankomstplatsen och som avges av en tjänsteinnehavare utsedd av den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn, delges parterna som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

43 a §

Beslut om köttbesiktning

Om köttbesiktning ges ett skriftligt beslut. Beslutet ska innehålla följande uppgifter:

1) vilken myndighet som fattat beslutet och tidpunkten för beslutet,

2) berörda parter, som direkt påverkas av beslutet,

3) tillräckliga identifikationsuppgifter för olika djur eller partier,

4) köttmängd som är föremål för beslutet,

5) orsak till avslag eller hur ärendet annars har avgjorts, samt

6) namn på och kontaktinformation för den person som vid behov kan lämna tilläggsinformation om beslutet.

Anvisning om rättelseyrkande ska fogas till beslutet. Beslutet behöver inte undertecknas.

Beslut om köttbesiktning delges parterna per post enligt 59 § i förvaltningslagen eller genom bevislig elektronisk delgivning enligt 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Med de berörda parternas samtycke kan beslutet delges per e-post. Beslutet anses i detta fall delgivet då den berörda parten sänder en kvittering av mottagandet till tillsynsmyndigheten.

75 §

Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning

I beslut som Livsmedelssäkerhetsverket eller länsstyrelsen har fattat om köttbesiktning får ändring inte sökas genom besvär. De berörda parterna kan hos Livsmedelssäkerhetsverket framställa ett rättelseyrkande om beslutet. Rättelseyrkandet ska framställas skriftligen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Rättelseyrkandet ska behandlas utan dröjsmål.

78 §

Verkställighet

Beslut om återkallelse av kompetensintyg ska trots besvär iakttas, om inte Livsmedels-

säkerhetsverket eller besvärsmyndigheten
bestämmer något annat.

_____ Denna lag träder i kraft den
_____ 20 .

Helsingfors den 5 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av livsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 3 § 1 mom. 12 och 13 punkten, 8 § 2 mom., 10 och 14 §, 15 § 1 mom., 27 och 28 § samt 75 § 1 mom., av dem 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 989/2007 och 10, 14, 27 och 28 § sådana de lyder delvis ändrade i sistnämnda lag, samt

fogas till 3 § 1 mom. nya 14 och 15 punkter, till 6 § en ny 18 a-punkt, till 9 § sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag ett nytt 4 mom., till lagen nya 14 a, 27 a, 28 a och 40 a §, till 42 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., till lagen en ny 43 a § samt till 78 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

3 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska gemenskapen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del det inte med stöd av någon annan lag föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter:

12) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen *samt*

13) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG.

Föreslagen lydelse

3 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Denna lag tillämpas också på genomförandet av följande rättsakter om livsmedel och livsmedelstillsyn som utfärdats av Europeiska gemenskapen och rättsakter som utfärdats med stöd av dessa, till den del det inte med stöd av någon annan lag föreskrivs om genomförandet av dessa rättsakter:

12) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen,

13) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG,

14) *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan påståendeförordningen,*

15) *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa*

andra ämnen i livsmedel, nedan berikningsförrordningen.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

18 a) mobil livsmedelslokal en rörlig eller tillfällig lokal som avses i kapitel III i bilaga II till den allmänna förrordningen om livsmedelshygien, exempelvis en flyttbar kiosk, försäljningsbil, ett tält, marknadsstånd eller annan flyttbar anläggning.

8 §

Krav i fråga om vissa livsmedel

Bestämmelser om tillsättning av vitaminer, mineralämnen och andra motsvarande ämnen i livsmedel kan utfärdas genom förrordning av jord- och skogsbruksministeriet. Finns de inte särskilda föreskrifter om tillsättning, får sådana ämnen tillsättas i livsmedel endast med tillstånd av Livsmedelsverket. Tillstånd får beviljas, om syftet är att säkerställa näringsmässig likvärdighet hos ersättningslivsmedel eller att näringsmässigt komplettera ett livsmedel. Tillstånd behövs dock inte om mängden tillskott endast ersätter det svinn som uppstått i tillverkningen eller jämnar ut den naturliga förekomsten av variation i en ingrediens.

8 §

Krav i fråga om vissa livsmedel

En livsmedelsföretagare som tillverkar, för sin räkning låter tillverka eller importerar livsmedel som omfattas av tillämpningsområdet för berikningsförrordningen enligt 3 § 1 mom. 15 punkten, ska göra en anmälan om detta till Livsmedelssäkerhetsverket. Närmare bestämmelser om anmälan samt om andra nationella arrangemang som krävs för tillämpning av berikningsförrordningen utfärdas genom förrordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §

Allmänna krav på informationen om livsmedel

9 §

Allmänna krav på informationen om livsmedel

Närmare bestämmelser om innehållet i och distributionen av det informationsmaterial om föda för spädbarn och småbarn som

krävs i Europeiska gemenskapens lagstiftning utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §

Allmänna krav på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen

Livsmedelslokaler och primärproduktionsställen skall planeras, placeras, konstrueras och utrustas, underhållas och vårdas samt verksamheten ordnas så, att säkerheten hos de livsmedel som produceras, tillverkas, förvaras eller hanteras där inte äventyras och så, att livsmedlen, livsmedelslokalerna och primärproduktionsställena också i övrigt uppfyller de krav som ställs i denna lag. Livsmedelslokaler och ett primärproduktionsställe får inte användas för boende eller för något annat ändamål på sådant sätt att hälsofara kan uppkomma. Livsmedelslokalen och primärproduktionsstället skall ha arbetslokaler som är tillräckligt stora med tanke på verksamheten. Bestämmelser om de byggnadstekniska och funktionsmässiga kraven på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen samt om kvaliteten på det vatten som används där finns också i artikel 4 i allmänna förordningen om livsmedelshygien samt i artikel 5 hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om byggnadstekniska och funktionsmässiga krav på primärproduktionsställen och livsmedelslokaler, om kvalitetskrav när det gäller det vatten som används på primärproduktionsställen och det vatten som i livsmedelslokaler används vid tillverkning och hantering av livsmedel och om hygienkrav som ställs på den personal som hanterar livsmedel där utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om försäljning eller överlåtelse av livsmedel utomhus och på stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Allmänna krav på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen

Livsmedelslokaler och primärproduktionsställen ska planeras, placeras, konstrueras och utrustas, underhållas och vårdas samt verksamheten ordnas så, att säkerheten hos de livsmedel som produceras, tillverkas, förvaras eller hanteras där inte äventyras och så, att livsmedlen, livsmedelslokalerna och primärproduktionsställena också i övrigt uppfyller de krav som ställs i denna lag. Livsmedelslokaler och primärproduktionsställen får inte användas för boende eller för något annat ändamål på sådant sätt att hälsofara kan uppkomma. Livsmedelslokalen och primärproduktionsstället ska ha arbetslokaler som är tillräckligt stora med tanke på verksamheten. Bestämmelser om de byggnadstekniska och funktionsmässiga kraven på livsmedelslokaler och primärproduktionsställen samt om kvaliteten på det vatten som används där finns också i artikel 4 i allmänna förordningen om livsmedelshygien samt i artikel 3 i hygienförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om byggnadstekniska och funktionsmässiga krav på primärproduktionsställen och livsmedelslokaler, om kvalitetskrav när det gäller det vatten som används på primärproduktionsställen och det vatten som i livsmedelslokaler används vid tillverkning och hantering av livsmedel och om hygienkrav som ställs på den personal som hanterar livsmedel där utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Närmare bestämmelser om försäljning eller överlåtelse av livsmedel utomhus och på stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Ansökningsförfarande för godkännande av livsmedelslokal

Innan verksamhet inleds eller betydande ändringar i verksamheten sker skall livsmedelsföretagaren hos den myndighet som avses i 15 § ansöka om att livsmedelslokalen skall godkännas. I samband med ansökan skall en skriftlig plan för egenkontroll läggas fram för tillsynsmyndigheten.

Den myndighet som har godkänt en livsmedelslokal skall minst 14 dagar i förväg underrättas om att verksamheten i lokalen avbryts eller upphör samt om att det sker byte av livsmedelsföretagare.

Bestämmelser om förfarandet i samband med godkännandet finns också i artikel 31 i kontrollförfordningen, artikel 6 i allmänna förordningen om livsmedelshygien, artikel 4 i hygienförfordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung och artikel 3 i kontrollförfordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande *samt om det sätt på vilket anmälan ska göras* utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Ansökningsförfarande för godkännande av livsmedelslokal

Innan verksamhet inleds eller betydande ändringar i verksamheten sker skall livsmedelsföretagaren hos den myndighet som avses i 15 § ansöka om att livsmedelslokalen skall godkännas. I samband med ansökan skall en skriftlig plan för egenkontroll läggas fram för tillsynsmyndigheten.

(2 mom. upphävs)

Bestämmelser om förfarandet i samband med godkännandet finns också i artikel 31 i kontrollförfordningen, artikel 6 i allmänna förordningen om livsmedelshygien, artikel 4 i hygienförfordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung och artikel 3 i kontrollförfordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om godkännande utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 a §

Anmälning om verksamheten i en livsmedelslokal

Den tillsynsmyndighet som har godkänt en livsmedelslokal ska underrättas om att verksamheten i lokalen avbryts eller upphör samt om att det sker byte av livsmedelsföretagare senast 14 dagar innan den planerade åtgärden vidtas.

Livsmedelsföretagaren ska i god tid meddela om försäljning och annan hantering av livsmedel i en mobil livsmedelslokal som godkänts eller om vilken underrättelse lämnats enligt 13 § till de kommunala tillsynsmyndigheter inom vilkas område verksamheten bedrivs, så att myndigheten har informationen senast fyra vardagar innan verksamheten inleds. En anmälan om en mobil livs-

medelslokal som hanterar animaliska livsmedel före detaljhandeln ska dock lämnas till de kommunala tillsynsmyndigheter inom vilkas område verksamheten bedrivs så att myndigheten har informationen senast 14 dygn innan verksamheten inleds.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälningarna och på vilket sätt de ska ges utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Myndigheter som godkänner livsmedelslokaler samt beslut om godkännande

Livsmedelsverket godkänner slakterier och livsmedelslokaler för hantering av kött och fisk som finns i anslutning till dem. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral godkänner de tillverknings- och lagringsplatser som avses i 5 och 35 § i alkohollagen (1143/1994). Länsstyrelsen godkänner renslakterier samt de alkoholbutiker som avses i 13 § och 14 § 2 mom. i alkohollagen. *Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn godkänner övriga livsmedelslokaler.* Myndigheten för livsmedelstillsyn i livsmedelsföretagarens hemkommun godkänner livsmedelslokaler för vilkas del syftet med verksamheten är att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar eller att importera eller exportera livsmedel.

15 §

Myndigheter som godkänner livsmedelslokaler samt beslut om godkännande

Livsmedelssäkerhetsverket godkänner slakterier och livsmedelslokaler för hantering av kött och fisk som finns i anslutning till dessa. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral godkänner de tillverknings- och lagringsplatser som avses i 5 och 35 § i alkohollagen (1143/1994). Länsstyrelsen godkänner renslakterier samt de alkoholbutiker som avses i 13 § och 14 § 2 mom. i alkohollagen. *Livsmedelslokaler för vilkas del syftet med verksamheten enbart är att transportera eller förvara livsmedel i transportfordon eller containrar godkänns av tillsynsmyndigheten i den kommun, där transportfordon eller containrar först tas i bruk, utom när det är fråga om en betydande ändring i verksamheten enligt 13 § 1 mom. i en livsmedelslokal, som godkänts i en annan kommun. Myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun, där livsmedelslokalen är belägen, godkänner övriga livsmedelslokaler. Om den kommun där livsmedelslokalen är belägen är oklar eller om det finns andra särskilda skäl kan tillsynsmyndigheten i livsmedelsföretagarens hemkommun godkänna livsmedelslokaler som används enbart för försäljning, förmedling eller annan hantering av livsmedel utan att livsmedlen finns i lokalen i fråga.*

27 §

Livsmedelshygienisk kompetens

Bestämmelser om allmänna krav när det gäller livsmedelshygienisk kompetens finns i allmänna förordningen om livsmedelshygien, bilaga I del A punkt 4 e och punkt 5 d samt bilaga II kap. XII punkt 1.

Livsmedelsföretagaren skall på egen bekostnad se till att de som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal som skall vara godkänd enligt denna lag har ett av Livsmedelsverket utfärdat intyg över livsmedelshygienisk kompetens (*kompetensintyg*). Kompetensintyg utfärdas till personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den livsmedelshygieniska kompetensen (*kompetenstest*) eller som genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper.

Närmare bestämmelser om kompetensintyg och livsmedelshygienisk kompetens samt om därmed jämförbara utbildningar och examina vilka till innehållet anses motsvara et avklarad kompetenstest utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

27 §

Livsmedelshygienisk kompetens

Bestämmelser om allmänna krav när det gäller livsmedelshygienisk kompetens finns i allmänna förordningen om livsmedelshygien, bilaga I del A punkt 4 e och punkt 5 d samt bilaga II kap. XII punkt 1.

Livsmedelsföretagaren ska på egen bekostnad se till att de som hanterar oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en livsmedelslokal som ska vara godkänd enligt denna lag, har ett *intyg över livsmedelshygienisk kompetens (kompetensintyg) enligt en modell godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket, om personen i fråga har arbetat med uppgifter som förutsätter hantering av oförpackade och lättfördärliga livsmedel i en eller flera livsmedelslokaler under sammanlagt minst tre månader.*

Kompetensintyg krävs dock inte av personer som arbetar i livsmedelslokaler och som enbart

- 1) arbetar med kassauppgifter,*
- 2) serverar färdiga matportioner,*
- 3) i egenskap av fångar omfattas av skyldigheter enligt 8 kap. 2 § i fängelselagen (767/2005),*
- 4) fullgör beväringstjänst eller vapenfri tjänst enligt värnpliktslagen (1438/2007), militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller civiltjänstgöring enligt civiltjänstlagen (1446/2007),*
- 5) arbetar i egenskap av klienter enligt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), utför arbetsverksamhet enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) eller arbetar inom skyddat arbete enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987), eller*
- 6) har dömts enligt lagen om samhällstjänst (1055/1996).*

Livsmedelsföretagare ska som en del av egenkontrollen föra bok över den livsmedelshygieniska kompetensen hos personer som arbetar i livsmedelslokaler och på begäran förete uppgifterna för tillsynsmyndigheten.

27 a §

Kompetensintyg

*Kompetensintyg beviljas av en i 28 § avsedd kompetenstestare som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Kompetensintyg beviljas personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den livsmedelshygieniska kompetensen (**kompetenstest**) eller som genomgått utbildning eller avlagt examen som omfattar motsvarande kunskaper. Vid behov kan Livsmedelssäkerhetsverket bevilja kompetensintyg på samma grunder.*

Livsmedelssäkerhetsverket utfärdar närmare bestämmelser om utbildningar och examina som motsvarar ett kompetenstest.

Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett kompetensintyg, om det beviljats på väsentligen oriktiga grunder.

28 §

Kompetenstest

Kompetenstest får anordnas av kompetenstestare som godkänts av Livsmedelsverket. Som kompetenstestare godkänns en person som

1) har den högskoleexamen som förutsätts enligt 35 § 2 mom. i denna lag;

2) har examen i eller behärskar ämnet så att han eller hon är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde; eller

3) genom att genomgå kompetenstest och lämna övriga uppgifter kan visa att han eller hon har förmåga att sköta testaruppgifter.

Kompetenstest genomgås enligt testdeltagarens val antingen på finska eller svenska. Testet kan dock genomgås på något annat språk om testdeltagaren inte behärskar finska eller svenska språket tillräckligt väl. Livsme-

28 §

Kompetenstestare

Kompetenstest får anordnas av kompetenstestare som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Kompetenstestare ska godkännas till ett antal som leder till en regionalt sett jämlig tillgång på kompetenstestare samt en tillräcklig tillsyn över kompetenstestare. Som kompetenstestare kan på ansökan godkännas en person som

1) har den högskoleexamen som förutsätts enligt 35 § 2 mom. i denna lag,

2) har examen i eller behärskar ämnet så att han eller hon är behörig för en tjänst eller befattning som lektor eller lärare vilken anknyter till livsmedelshygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till Utbildningsstyrelsens verksamhetsområde, eller

3) har klarat av ett kompetenstest och som med stöd av företedd utredning har tillräcklig erfarenhet av att sköta de uppgifter som personer ansvariga för egenkontroll i livsmedelslokaler har samt erfarenhet av att ordna utbildning eller prov.

delsverket meddelar närmare föreskrifter om de andra språk på vilka man kan genomgå kompetenstest. Livsmedelsverket meddelar även föreskrifter om grunderna för kompetenstestet och dess uppläggning samt om bedömningen av godkänt genomgående av kompetenstest.

Livsmedelsverket övervakar kompetenstestarnas verksamhet. Livsmedelsverket kan återkalla ett godkännande av en kompetenstestare, om testaren i väsentlig grad bryter mot de bestämmelser som gäller verksamheten och inte trots Livsmedelsverkets uppmaning har rättat till sin verksamhet inom utsatt tid.

Den som anordnar kompetenstest har rätt att för testet ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av testet. På kompetenstestare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i 36 § 2 mom. föreskrivs om utomstående sakkunniga.

Närmare bestämmelser om kompetenstestares behörighet och andra villkor för godkännande utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Livsmedelssäkerhetsverket övervakar kompetenstestarnas verksamhet och kan i detta syfte av kompetenstestarna kräva att få uppgifter och handlingar som anknyter till beviljandet av kompetensintyg. Kompetenstestare är skyldiga att förvara alla handlingar som anknyter till beviljandet av kompetensintyg i minst tre år. Livsmedelssäkerhetsverket kan återkalla ett godkännande av en kompetenstestare, om testaren i väsentlig grad bryter mot de bestämmelser som gäller verksamheten och inte trots Livsmedelssäkerhetsverkets uppmaning har rättat till sin verksamhet inom utsatt tid.

På kompetenstestare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i 36 § 2 mom. föreskrivs om utomstående sakkunniga.

28 a §

Kompetenstest

Kompetenstest ska läggas upp så att man med hjälp av testet tillförlitligt kan bedöma den livsmedelshygieniska kompetensen hos den som deltar i testet. Testfrågorna utarbetas av Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om grunderna för kompetenstestet, dess uppläggning och anordnande samt om bedömningen av godkänt genomgående av kompetenstest.

Kompetenstestet genomgås enligt testdeltagarens val antingen på finska eller svenska. Testet kan dock genomgås på något annat

språk om testdeltagaren inte behärskar finska eller svenska språket tillräckligt väl. Livsmedelssäkerhetsverket meddelar närmare föreskrifter om de andra språk på vilka man kan genomgå kompetenstest.

Kompetenstestare har rätt att för testet ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av testet.

5 kap.

Laboratorier

40 a §

Nationella referenslaboratoriernas anmälnings skyldighet

Ett nationellt referenslaboratorium ska lämna den information till Livsmedelssäkerhetsverket och Folkhälsoinstitutet som de behöver för epidemiologisk uppföljning. Dessutom ska laboratoriet till Livsmedelssäkerhetsverket lämna den information om de mikrobstammar och prover som avses i 40 § som verket behöver för att styra tillsynen. Informationen till Folkhälsoinstitutet får inte innehålla identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnande av anmälningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

Ordnande av tillsyn över den första ankomstplatsen

42 §

Ordnande av tillsyn över den första ankomstplatsen

Ovan i 1 mom. avsett beslut, som gäller verksamheten vid den första ankomstplatsen och som avges av en tjänsteinnehavare utsedd av den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn, delges parterna som vanlig delgivning enligt 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

43 a §

Beslut om köttbesiktning

Om köttbesiktning ges ett skriftligt beslut. Beslutet ska innehålla följande uppgifter:

1) vilken myndighet som fattat beslutet och tidpunkten för beslutet,

2) berörda parter, som direkt påverkas av beslutet,

3) tillräckliga identifikationsuppgifter för olika djur eller partier,

4) köttmängd som är föremål för beslutet,

5) orsak till avslag eller hur ärendet annars har avgjorts, samt

6) namn på och kontaktinformation för den person som vid behov kan lämna tilläggsinformation om beslutet.

Anvisning om rättelseyrkande ska fogas till beslutet. Beslutet behöver inte undertecknas.

Beslut om köttbesiktning delges parterna per post enligt 59 § i förvaltningslagen eller genom bevislig elektronisk delgivning enligt 18 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Med de berörda parternas samtycke kan beslutet delges per e-post. Beslutet anses i detta fall delgivet då den berörda parten sänt en kvittering av mottagandet till tillsynsmyndigheten.

75 §

Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning

I beslut som Livsmedelsverket eller länsstyrelsen har fattat om köttbesiktning får ändring inte sökas genom besvär. Köttets ägare, innehavare eller producent kan hos Livsmedelsverket framställa ett rättelseyrkande om beslutet. Rättelseyrkandet skall framställas skriftligen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Rättelseyrkandet skall behandlas utan dröjsmål.

75 §

Sökande av ändring i beslut om köttbesiktning

I beslut som Livsmedelssäkerhetsverket eller länsstyrelsen har fattat om köttbesiktning får ändring inte sökas genom besvär. De berörda parterna kan hos Livsmedelssäkerhetsverket framställa ett rättelseyrkande om beslutet. Rättelseyrkandet ska framställas skriftligen inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. Rättelseyrkandet ska behandlas utan dröjsmål.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

78 §

78 §

Verkställighet

Verkställighet

*Beslut om återkallelse av kompetensintyg
ska trots besvär iakttas, om inte Livsmedels-
säkerhetsverket eller besvärsmyndigheten be-
stämmer något annat.*

Denna lag träder i kraft den
20 .